

Södertörns högskola
Journalistik och multimedia
Vårterminen 2006
C-uppsats

(Fi)asko och (list)igheter

- en granskning av rapporteringen i *Svenska Dagbladet* och *Aftonbladet* om de nya uppstickarpartierna Feministiskt initiativ och Junilistan

Emelie Ring 830629-0126

Maria Moustakakis 810718-0062

Handledare:

Gunilla Hultén

Examinator:

Anna Levin

Slutseminarium 2006-05-29

Södertörns högskola

Journalistik och multimedia

Vårterminen 2006

C-uppsats

Titel: ”Fiasko och listigheter – en granskning av rapporteringen i *Svenska Dagbladet* och *Aftonbladet* om de nya uppstickarpartierna Feministiskt initiativ och Junilistan”

Författare: Emelie Ring och Maria Moustakakis

Abstract

Eftersom medier är en viktig källa till information och politiska frågor är det intressant och av stor vikt att undersöka hur rapporteringen sett ut kring de två partierna Junilistan och Feministiskt initiativ. I undersökningen har artiklar ur *Svenska Dagbladet* och *Aftonbladet* under totalt sju veckor, från den 12 februari 2004 till den 19 oktober 2005, granskats med hjälp av en större kvantitativ undersökning med kvalitativa inslag. Resultatet av den kvantitativa undersökningen visar att Feministiskt initiativ fått större genomslagskraft i medierna i såväl artiklar som antal bilder. I andelar räknat, har *Svenska Dagbladet* i princip publicerat lika många negativa artiklar om Junilistan som om Feministiskt initiativ. I *Aftonbladet* har det dock i andelar räknat publicerats fler negativa artiklar om Feministiskt initiativ än om Junilistan. Ledarna i *Svenska Dagbladet* var i antal artiklar räknat, uteslutande negativa mot Fi medan de i *Aftonbladet* var övervägande balanserade. Det fanns två kränkande artiklar i *Aftonbladet* om Fi som sticker ut från mängden. Något liknande om Junilistan fanns inte. Utifrån materialet är slutsatserna att det finns starka politiska ideal för vad som får lyftas fram som politiska frågor och att den feministiska politiken som Fi står för uppfattas som utmanande och inte riktigt rumsren. Både Junilistan och Fi har även presenterat sig som tvärpolitiska partier, vilket de fått mycket kritik för av medierna som vill placera dem antingen till höger eller vänster på den politiska skalan.

Nyckelord: Feministiskt initiativ, Junilistan, feminism, medielogik, *Aftonbladet*, *Svenska Dagbladet*

Innehållsförteckning

1. Inledning	5
2. Syfte och frågeställningar	6
3. Bakgrund	7
3.1 Junilistan	7
3.1.1 Viktiga händelser för Junilistan	8
3.1.2 Nyckelpersoner	9
3.2 Feministiskt initiativ	11
3.2.1 Viktiga händelser för Feministiskt initiativ	12
3.2.2 Nyckelpersoner	12
4. Teoretisk ram och tidigare forskning	14
5. Material och metod	18
5.1 Val av material och dess avgränsningar	19
5.1.1 Svenska Dagbladet	20
5.1.2 Aftonbladet	20
5.2 Kvantitativ innehållsanalys	21
5.3 Kvalitativ innehållsanalys	21
5.4 Variabler	21
5.5 Reliabilitet	23
6. Resultat och analys	23
6.1 Uppmärksamhet och placering	23
6.2 Tendenser	27
6.3 Förekomst av stereotyper	32
6.4 Privata och offentliga sfären	35
6.5 Bilder	35
6.6 Rapporteringen under EU-valet	36
6.7 Sammanfattning av resultatet	39
6.8 Kvalitativ innehållsanalys	40
6.8.1 Representativa artiklar	40
6.8.2 Artiklar som sticker ut	43
7. Slutsatser och diskussion	45
Litteratur och källförteckning	47
Internetkällor	48

Bilagor

Bilaga 1 Kodbok	49
Bilaga 2 Kodschema	51
Bilaga 3 Spalt av Jan Huss, <i>Aftonbladet</i> 2005-10-17	52
Bilaga 4 Spalt av Jan Huss, <i>Aftonbladet</i> 2005-09-19	53

1. Inledning

Två medelålders herrar vid namn Nils Lundgren och Lars Wohlin lanserar onsdagen den 11 februari 2004 ett nytt parti i Sverige. Partiet får namnet Junilistan och i partistyrelsen förutom Lundgren och Wohlin sitter Birgitta Swedenborg, nationalekonomen och forskningsledaren på Studieförbundet näringsliv och samhälle, finansmannen Sven Hagströmer, Claes Hemberg, informationschef på aktiemäklaren Avanza och Jesper Katz, doktorand i nationalekonomi i partistyrelsen. De presenterar sig som ett EU-kritiskt och tvärpolitiskt parti. En majoritet av styrelsemedlemmarna i Junilistan är dock högutbildade och har tidigare bakgrund inom den borgerliga eller socialdemokratiska politiken.

Drygt ett år senare lanseras ytterligare ett tvärpolitiskt parti i Sverige, denna gång under stor medial uppmärksamhet. Partiet heter Feministiskt initiativ och har varit i mediernas rampljus under en längre tid. Åsikterna och förväntningarna på det nya partiet är många. Partistyrelsen består utav fem kvinnor, Gudrun Schyman före detta partiledare för Vänsterpartiet, Tiina Rosenberg professor i genusvetenskap och docent i teatervetenskap, Ebba Witt Brattström professor i litteraturvetenskap och tidigare aktiv inom olika feministiska rörelser, Sofia Karlsson ordförande för Sveriges Förenade Studentkårer och Susanne Linde som varit aktiv inom kommunalpolitiken för Folkpartiet liberalerna och ordförande för Folkrörelsen tid för Sverige. Feministiskt initiativs målsättning är att formulera en stark och tydlig feministisk politik och sätta press på de andra partierna. Även Feministiskt initiativ vill tilltala väljare både från höger och vänster på den politiska skalan. Merparten av medlemmarna i partistyrelsen är emellertid vänsterorienterade.

Ett viktigt motto inom journalistkåren är att vara objektiv samt opartisk i sin rapportering. Medieforskarna Lars Nord och Jesper Strömbäck menar att det är mycket viktigt att läsarna får en mångsidig rapportering och så sanningslika bilder av verkligheten som möjligt för att läsarna självständigt ska kunna reflektera och bilda sig en egen uppfattning. Men mediers makt har ökat eftersom politiker och andra aktörer i samhället som vill nå ut till människor måste anpassa sig till mediernas villkor. Eftersom medier för de flesta är den viktigaste källan till information och kunskap om politik och politiska frågor

tycker vi att det är intressant och av stor vikt att undersöka hur rapporteringen sett ut kring de två partierna Junilistan och Feministiskt initiativ. Vi har valt att titta närmare på vilken mediebild *Svenska Dagbladet* och *Aftonbladet* gett av de två partierna. Skiljer sig rapporteringen på något sätt? Har något parti fått mer positiv eller negativ publicitet? Kan tidningarnas politiska tendens påverka hur rapporteringen av respektive parti sett ut?

2. Syfte och frågeställningar

Syftet med uppsatsen är att undersöka hur de två tidningarna *Svenska Dagbladet* och *Aftonbladet* rapporterat kring partierna Feministiskt initiativ och Junilistan. I undersökningen har vi utgått från tre viktiga händelser för respektive parti, för att kunna se mönster och dra generella slutsatser över hur rapporteringen i de båda tidningarna sett ut. Hur skildrade *Aftonbladet* och *Svenska Dagbladet* de skeenden som varit betydelsefulla för de båda partierna?

De händelser som vi tittat närmare på är lanseringen av respektive parti, konflikter inom partierna samt då partierna valde att ställa upp i riksdagsvalet 2006. Det vi också finner intressant är om rapporteringen av Fi och Junilistan skiljer sig åt i *Aftonbladet* och *Svenska Dagbladet*. Har *Aftonbladet*, som är oberoende socialdemokrat, möjligtvis en annorlunda inställning till Fi jämfört med *Svenska Dagbladet*. Och är det möjligt att *Svenska Dagbladet* i sin tur, som är oberoende moderat skildrat Junilistan, som i majoritet består av män i högt uppsatta positioner, annorlunda än Fi? Eller kan det möjligtvis vara så att Fi skildrats mer negativt än Junilistan i båda tidningarna eftersom Fi är ett parti bestående av kvinnor som organiserat sig utan män? Och som valt att ta upp kön som en politisk dimension?

Huvudfrågan i vår undersökning är:

På vilket sätt skildrar *Svenska Dagbladet* och *Aftonbladet* Feministiskt initiativ och Junilistan på nyhets- och ledarsidorna?

Med utgångspunkt från vår huvudfråga blir följande delfrågor aktuella:

- Hur beskrev *Aftonbladet* och *Svenska Dagbladet* partiernas nyckelhändelser och vilka tendenser kan urskiljas i de två tidningarna?
- Har tidningarna använt sig av stereotyper i sin rapportering av partimedlemmarna?

- Skildras politikerna i sin privata eller offentliga sfär?
- Har tidningarna publicerat fler bilder om något av partierna? Vi anser att det är viktigt att även granska hur många bilder tidningarna publicerat kring partierna, precis som hur många artiklar som skrivits, eftersom det kan belysa hur mycket uppmärksamhet samt vilket nyhetsvärde respektive parti fått.
- Hur såg rapporteringen ut kring Junilistan under EU-valet sommaren 2004? Vilka tendenser fanns på nyhets- och ledarsidor hos *Aftonbladet* och *Svenska Dagbladet* under denna period?

3. Bakgrund

I detta avsnitt presenteras de båda partiernas politiska plattformar, nyckelpersoner i respektive parti och vi tar även upp viktiga skeenden i Feministisk initiativ och Junilistans historia.

3.1 Junilistan

Som vi nämnt ovan bildade nationalekonomen Nils Lundgren och förre riksbankchefen Lars Wohlin partiet Junilistan den 11 februari 2004. EMU-motståndet och den kritiska ställningen till en centraliserad makt i EU förde de två medelålders herrarna samman. Junilistan är ett tvärpolitiskt parti och Lundgren och Wohlin vill varken placera sig till höger eller vänster på den politiska skalan. En klar majoritet av styrelsemedlemmarna i partiet har dock en tidigare bakgrund inom socialdemokraterna, eller inom det borgerliga blocket och har haft högt uppsatta positioner i olika företag. Medelåldern i Junilistan är 50 år och 70 procent inom partiet är män. Detta tror vi kan avspegla sig i vilka väljare partiet tilltalar.

En av de viktigaste frågorna för Junilistan är EU. Företrädarna för partiet vill att Sverige stannar kvar, men de är kritiska till den så kallade fjärrdemokratin som de menar finns. Sverige måste värna om sin politiska självständighet samt när demokrati och inte låta EU bestämma i för många frågor. Individens möjlighet att ha kontroll över sin egen tillvaro tror Junilistan blir hotad om EU får ökad makt.

Junilistans politiska kompass är att förhindra den politiska makten från att förskjutas från Sverige till Bryssel. De ser stora risker i att den nuvarande politiska utvecklingen ska leda till en förstelnad byråkrati, som hindrar tillväxt och kreativitet och där besluten fattas över huvudet på medborgarna.

Samarbete i bland annat säkerhets-, försvars- och valutafrågor bör ligga utanför EU och enbart engagera de länder som vill och kan delta. Junilistan säger därmed nej till en gemensam valuta och skapandet av en EU-armé.

Som vi nämnde tidigare vill inte Junilistan ställa sig till höger eller vänster på den politiska skalan. Partiets mål är att samla alla medborgare som är öppna för ett internationellt samarbete med andra europeiska länder, men som är kritiska till en centralstyrd EU-stat. Junilistan vill att medborgarnas inflytande ska öka och att demokratin ska byggas underifrån genom medborgarnas aktiva deltagande, exempelvis genom fler folkomröstningar (www.junilistan.se).

3.1.1 Viktiga händelser för Junilistan

I vår undersökning har vi utgått från tre viktiga skeenden för Junilistan och Feministiskt initiativ och därefter läst artiklar i *Svenska Dagbladet* och *Aftonbladet* från och med händelsens datum och en vecka fram. Eftersom Junilistan ställde upp i valet till EU-parlamentet i juni 2004 har vi även läst och analyserat de artiklar som skrevs från och med den 13 juni och en vecka fram. Denna vecka kommer vi dock att redovisa separat i resultatavsnittet.

2004-02-11 Bildandet av partiet

2005-10-03 Junilistan beslutar att ställa upp i riksdagsvalet

2005-11-24 Flera tunga avhopp

2004-06-13 Valet till EU-parlamentet

Bildandet av partiet

Nationalekonomen Nils Lundgren och före detta riksbankschefen Lars Wohlin presenterade var dem som presenterade Junilistan som ett nytt parti. I styrelsen satt vid bildandet av partiet förutom Lundgren och Wohlin, Birgitta Swedenborg, nationalekonomen och forskningsledaren på Studieförbundet

näringsliv och samhälle, finansmannen Sven Hagströmer, Claes Hemberg, informationschef på aktiemäklaren Avanza och Jesper Katz, doktorand i nationalekonomi.

Beslutade att ställa upp i riksdagsvalet

Efter valframgångarna i EU-parlamentsvalet meddelade Junilistan den 3 oktober 2005 att de ska ställa upp i riksdagsvalet 2006.

Avhopp av flera kända politiker

Från och med den 24 november 2005 och under ett par dagar framåt drabbades Junilistan av flera tunga avhopp. Den tidigare kristdemokratiska politikern Görel Flyckt, som stod på femte plats på partiets valsedel i EU-parlamentsvalet året innan, lämnade partiet. Även vänsterekonomen Stefan de Vylder, som stod på åttonde plats på valsedeln valde att avgå. Ett par dagar senare meddelade Tom Heyman, förre moderat riksdagsledamoten att även han inte stannar kvar i partiet. Junilistan kritiseras för att vara toppstyrt och ”högervidet”.

Val till EU-parlamentet

Det unga partiet Junilistan ställde upp i EU-parlamentsvalet den 13 juni 2004. Partiet hade endast funnits i fyra månader men fick trots detta 14,4 procent av väljarnas röster. En sensationell seger för Junilistan, medan de etablerade partierna var de stora förlorarna.

3.1.2 Nyckelpersoner

Junilistans nuvarande styrelse består av följande personer:

Ordförande Nils Lundgren, EU-parlamentariker

Nils Lundgren föddes 1936 i en bruksarbetarfamilj i Bofors, men bor i dag i Saltsjö-Duvnäs. Han är filosofie doktor i nationalekonomi och har tidigare bland annat arbetat som chefekonom på Nordea, forskat vid Institutet för internationell ekonomi i Stockholm och arbetat på EFTA:s sekretariat i Genève. Lundgren var en av grundarna och den förste redaktören för Ekonomisk Debatt. Därutöver har han även varit aktiv socialdemokrat i många år. Politiskt kallar han sig ”kritisk socialdemokrat”.

Annika Eriksson

Annika Eriksson är utbildad civilingenjör i teknisk fysik och hon är även forskare på Chalmers tekniska högskola i Göteborg. Innan hon valde att gå med i Junilistan var hon medlem i folkpartiet.

Elinor Gerle

Elinor Gerle kommer från Åsenhöga, utanför Gnosjö och har även varit ekonomiansvarig på Mainetti-Turessons AB i Åsenhöga. Hon har bland annat studier i kommunikationsvetenskap och företagsekonomi i bagaget och arbetat i Tyskland i åtta år, senast som ekonomichef på NetonNets tyska bolag.

Hélène Goudin, EU-parlamentariker

Hon är född och uppvuxen i Belgien, men bor nu i Piteå sedan en längre tid tillbaka. Hélène Goudin arbetade tidigare inom hotell- och turistbranschen men skolade sedan om sig till grundskollärare. Goudin är före detta styrelseledamot i föreningen Nej till EU i Piteå och har även varit aktiv i Lärarnas riksförbund. Hon var tidigare engagerad socialdemokrat, men gick ur partiet i protest eftersom hon menade att partiet varit alltför undfallande mot USA:s aggressiva utrikespolitik.

Sven Hagströmer

Sven Hagströmer är en av grundarna till en av landets ledande oberoende fondkommissionärer Hagströmer och Qviberg. Företaget bildades 1981 och verksamheten innefattar handel med bland annat aktier, fond- och kapitalförvaltning. Företaget har kontor i flera länder, bland annat i Stockholm, Oslo, New York, Moskva och Luxemburg (<http://www.globalfond.se>). Hagströmer innehar för närvarande flera ordförandeposter i företagen Investment AB Öresund, Custos, Avanza samt Tele2. Han har även varit aktiv i ”Medborgare mot EMU” under valet i juni 2003.

Claes Hemberg

Har tidigare i karriären varit journalist, men är för nuvarande informationschef på aktiemäklaren Avanza. Claes Hemberg är även medlem i socialdemokraterna trots partiets regler att man endast får vara medlem i ett parti samtidigt.

K G Svenson

Har gått en brokig bana från att vara bussmontör och arbetat extra som busschaufför, till att ha varit personal- och informationsansvarig på Försäkringskassan för att slutligen bli kommunalpolitiker i Solna. K G Svenson är en av Junilistans kandidater till EU-parlamentet.

Birgitta Swedenborg

Doktor i nationalekonomi. Har tidigare i sitt yrkesliv varit biträdande chef för Industrins Utredningsinstitut och utfört ett flertal statliga utredningar. Birgitta Swedenborg var aktiv under EMU folkomröstningen i ”Medborgare mot EMU”. Hon har även varit ordförande i Liberala Ekonomklubben.

Ytterligare en person som har betydelse för vår undersökning:

Lars Wohlin

Lars Wohlin är doktor i nationalekonomi och har tidigare varit chef för Industrins Utredningsinstitut, VD för Statshypotek, statssekreterare i finansdepartementet och riksbankschef. Lars Wohlin var en av ledarna för ”Medborgare mot EMU” under valkampanjen 2003.

Den 8 april 2006 lämnade Lars Wohlin Junilistan eftersom han inte helhjärtat stödde partiets politik. Han vill ha en mer borgerlig politisk plattform och siktar nu därför på att bli riksdagspolitiker för kristdemokraterna (www.junilistan.se).

3.2 Feministiskt initiativ

På Feministiskt initiativs första möte i Göteborg samlades en blandning av nyfikna och sådana som otåligt väntat på att få bli aktiva i föreningen. Mötet inleddes med en kort presentation av föreningens historia – hur kvinnor från grupp 8, Stödstrumporna, Kvinnor utan gränser och andra mer eller mindre kända feministgrupper träffats i Säter sommaren 2004 och beslutat sig för att arbeta tillsammans. Den 4 april 2005 offentliggjordes den ideella organisationen Feministiskt initiativ (Fi) efter många månader av hemlighetsmakeri.

Fi beslutade under första årsmötet den 9 september 2005 att partiet skulle ställa upp i riksdagsvalet 2006. Feministiskt initiativ blev så det första politiska partiet i Sverige som prioriterar feministiska frågor, och har som mål att sätta dessa högst upp på den politiska dagordningen (www.feministisktinitiativ.se).

Feministiskt initiativ menar att de är ett tvärpolitiskt parti med väljare från det borgerliga blocket såväl som väljare från partier som är mer på vänstervingen. Organisationen består till största delen av medlemmar från den traditionella feministiska rörelsen och vi anser därför att partiet för en mer vänsterradikal politik än borgerlig.

3.2.1 Viktiga händelser för Feministiskt initiativ

I vår undersökning har vi utgått från tre viktiga skeenden för Feministiskt initiativ.

Vi har därefter läst artiklar i *Svenska Dagbladet* och *Aftonbladet* från och med händelsens datum och en vecka framåt.

2005-04-04 Lansering av partiet

2005-09-09 Feministiskt initiativ beslutar att ställa upp i riksdagsvalet 2006

2005-10-13 Avhopp i partiet

Styrelsen presenteras

Den 4 april 2005 lanseras Feministiskt initiativ på en presskonferens i Stockholm under stor medial uppståndelse. Bland andra presenteras styrelsemedlemmarna Gudrun Schyman, Tiina Rosenberg och Susanne Linde.

Fi håller sitt första årsmöte

Organisationen beslutade att ställa upp i nästa riksdagsval, 2006. Tre talespersoner valdes ut, Gudrun Schyman, Devrim Mavi och Sofia Karlsson.

Interna stridigheter

Konflikterna inom partiet har varit många. Medierna rapporterade om stor turbulens inom partiet vilket ledde till att partiets opinionssiffror rasade. Tunga namn som Ebba Witt Brattström, Susanne Linde och Tiina Rosenberg lämnade partiet under hösten 2005.

3.2.2 Nyckelpersoner

Vi har valt att presentera dessa personer från Feministiskt initiativ eftersom de sitter i partiets styrelse och har fått stor medial uppmärksamhet.

Gudrun Schyman

Gudrun Schyman har en lång bakgrund som politiker och har under många år drivit en vänsterradikal politik som ofta även behandlat feministiska frågor. Under åren 1993 och 2003 var hon partiledare för *Vänsterpartiet*. Den 7 december 2004 lämnade Gudrun Schyman partiet för att endast koncentrera sig på att driva feministisk politik. Hon behöll trots detta sin plats i riksdagen. Den 4 april 2005 meddelade Gudrun Schyman att hon är styrelseledamot i Fi och den 9 september tillträdde hon posten som talesperson för partiet (Byström & Dellgren 2005:8).

Tiina Rosenberg

Tiina Rosenberg är professor i genusvetenskap och docent i teatervetenskap. Hon blev tidigt anklagad för att driva Fi som ett radikalt vänsterparti och för att hon lade för mycket fokus på frågor som rörde homo-, bi- och transexuella. (HBT-frågor.) Tiina Rosenberg anklagades senare för att ha kopierat fyra meningar i sin bok *Byxbegär*, men friades senare ifrån dessa anklagelser. Den 13 oktober 2005 lämnade Tiina partiet på grund av det mediedrev och den våg av homofobi som hon menade att medierna hade skapat.

Ebba Witt Brattström

Ebba Witt Brattström är professor i litteraturvetenskap och har arbetat många år inom den feministiska rörelsen. Under 1970-talet var hon medlem i den feministiska organisationen *Grupp 8*, och i början av 1990-talet ledde hon tillsammans med Maria-Pia Boëthius och Agneta Stark *Stödstrumporna*. Ebba Witt Brattström var med och grundade Feministiskt initiativ och satt i styrelsen fram till sin avgång den 23 augusti 2005.

Sofia Karlsson

Sofia Karlsson var ordförande för Sveriges Förenade Studentkårer (SFS) under åren 2002/03. Sofia Karlsson sitter i Feministiskt initiativs styrelse och är även talesperson för partiet. Hon driver främst HBT-frågor.

Susanne Linde

Susanne Linde var med och startade *Folkrörelsen tid för Sverige*, där hon sitter som ordförande. Hon har under många år varit aktiv inom kommunalpolitiken för *Folkpartiet liberalerna*. Susanne Linde har anklagats för fusk med skattepengar då hon varit sjukskriven från sin post som personalchef samtidigt som hon varit verksam inom Fi.

Susanne Linde avgick som styrelseledamot i Fi den 11 september 2005 (Byström & Dellgren 2005:9).

4. Teoretisk ram och tidigare forskning

Medierna har en central plats i människors dagliga liv. De är för de flesta den viktigaste källan till information och kunskap om politik och politiska frågor. Det gäller inte bara medborgarna i allmänhet utan också journalister och politiker. Mediernas format är alltid begränsade, tiden är ofta knapp, konkurrensen om utrymmet är stort, vilket leder till att journalisterna ständigt måste välja vad som ska uppmärksammas. Medierna får på så vis en maktposition i den politiska kommunikationen. Journalisterna har dock inte själva bestämmanderätt i vad som ska publiceras i tidningen. De måste ta hänsyn till tidningens annonsörer, ägare, läsare och regler och normer som finns i samhället. I dag är det i huvudsak via medierna som politiska aktörer kan nå ut med sina budskap till människor. Politiker och andra som via medierna vill nå människor får därför anpassa sig till medierna och deras sätt att fungera (Nord & Strömbäck 2004:13).

Massmedia har makten över den medierade bilden av verkligheten och över vem som får tillträde till den mediala arenan. Petersson och Carlberg talar om medierna som regissör och recensent, det vill säga att medierna både har makten att regissera och recensera de aktörer som befinner sig i offentligheten. I rollen som regissör har medierna makten att bestämma vem som får uttala sig och till viss mån vilka åsikter som presenteras. I rollen som recensent uppträder medierna istället som domare, genom bedömandet av de åsikter som lyfts fram (Petersson & Carlberg 1990: 201).

Enligt journalistikprofessorn Kent Asp har politikens aktörer sedan 1980-talet börjat anpassa sig efter de mer eller mindre outtalade regler och normer som finns inom medierna, den så kallade medielogiken. Dessa normer bestämmer om innehållet i en nyhet är intressant och kan ge publicitet och styr även hur innehållet ska bearbetas för att få läsarnas, lyssnarnas eller tittarnas intresse (SOU 1999:126 s.4).

Opartiskhet och objektivitet är rådande ideal inom journalistkåren. Genom att informera, granska och vara ett forum för debatt ska medierna bidra till en fungerande åsiktsbildning och i förlängningen en fungerande demokrati. För att journalistiken ska kunna informera och granska på ett sätt som gör det möjligt för människor att fritt och självständigt kunna ta ställning i samhällsfrågor, krävs det att journalistiken ger så allsidiga och sanningslika bilder av verkligheten som möjligt (Nord & Strömbäck 2004: 19-20). Föreställningen om att medierna enbart fungerar som en spegel och skildrar verkligheten utan att själva påverka materialet med sina värderingar är dock omtvistat. Lektorn i Medie- och kommunikationsvetenskap Åsa Kroon menar att vare sig man är medveten om det eller inte färgas materialet av journalistens egna värderingar, livserfarenheter och perspektiv (Kroon 1999: 235). Även Konstantin Economou och Per-Anders Forstorp anser att media inte fungerar som en spegel av verkligheten, utan det som till exempel visas på tv nyheterna är en historia i ljud, text och bild regisserat av medieproducenterna. Det är en skildring av hur journalisten uppfattade verkligheten (Economou & Forstorp 1999: 295-296).

En vanlig uppdelning mellan storstadspressen är enligt Hadenius och Weibull morgon- och kvällspress där Svenska Dagbladet räknas till morgonpress och Aftonbladet till kvällspress (Hadenius & Weibull 2003:85-86). Kvällspressen, kritiserar ofta för att driva en sensationsinriktad, hårt vinklad och vulgariserad journalistik. Dessa tidningar har också stora uppseendeväckande rubriker och bilder (Hadenius & Weibull 2003:51, 64).

Det privata och offentliga har de senaste decennierna kommit närmare och närmare varandra. Gränserna är inte lika tydliga längre för vad som bör hållas inom de privata väggarna och vad som publiken kan få inblick i. Media har lyft fram det som förr ansågs privat och inte passande att publicera. Konstantin Economou och Per-Anders Forstorp menar att i dagens mediesituation har publiken fått en ökad inblick i fler och fler intima sfärer både hos politiker så väl som hos den vanlige medborgaren. De påpekar att denna utveckling redan började på 1960-talet, men uppfattas i dag mer som regel än undantag. En politiker är inte längre en anonym makthavare. Trots den ökade personifieringen hävdar dock Economou och Forstorp att detta inte

nödvändigtvis resulterat i en minskad klyfta mellan politiker och väljare eller att politiker skulle ha kommit närmare folket. De menar att relationen mellan makthavare och väljare istället kommit att präglas av misstro (Economou & Forstorp 1999: 289).

Genussystemet är ett begrepp för det system och process som delar upp könen i hon och han. Hirdman menar att arbetsfördelningen mellan könen i det offentliga och privata bottnar i denna tanke om kvinnors och mäns olikheter. Denna dikotomi beskriver Hirdman på följande sätt:

”Man= utomhus/torget/offentligt= arbeten förknippade med torget”

”Kvinna= inomhus/hus/privat= arbeten förknippade med huset” (Hirdman 1989: 197-198).

Den offentliga sfären har således traditionellt varit mannens medan den privata varit kvinnans.

När medier beskriver verkligheten tar dem många gånger hjälp av stereotyper som ofta grundar sig på förutfattade meningar. Massmedier hjälper därmed till att skapa och dessutom vidmakthålla stereotypa uppfattningar om hur verkligheten ser ut (Hvitfelt 1989:95). I samhället finns det manliga och kvinnliga stereotyper och det är dem som vi tagit fasta på i vår undersökning. Fiske menar att genusskillnaderna som konstrueras i samhället bygger på språkliga dikotomier. Här följer ett urval av dessa (Fiske 1987:203):

<i>Maskulin</i>	<i>Feminin</i>
Rationell	Orationell
Okänsliga	Känsliga
Hjärna	Hjärta
Aktiv	Passiv
Överlägsen	Underlägsen
Hård	Mjuk

Maud Eduards belyser i sin bok *Förbjuden handling: om kvinnors organisering och feministisk teori*, kvinnors politiska handlande och särorganisering samt hur

problematiskt det uppfattas att utgå från kön som politisk kategori. Det stora motstånd som exempelvis fanns mot Stödstrumporna, då de hotade att bilda ett kvinnoparti i början på 1990-talet, menar Eduards botten i att vi har en rådande föreställning om hur politik bör bedrivas. Detta ideal innefattar vem som får vara med i det politiska rummet, hur denna politik bör bedrivas och vad som får lyftas fram som politiska frågor. Kvinnor som organiserar sig utan män möts av kritik för att de utesluter männen. Det finns en stark heteronormativitet inom politiken som innebär att män och kvinnor bör sträva efter att samarbeta med varandra och att kvinnor ska vara positivt inställda till män. Detta resulterar i att kvinnor som väljer att gå emot den underförstådda heteronormativiteten och organisera sig utan männen, uppfattas som manshatare och fientliga, trots att målet med organiseringen är att uppmärksamma att det finns en konflikt mellan könen (Eduards 2002: 153, 158).

Både Feministiskt initiativ och Junilistan är relativt nybildade partier och därmed finns det inte mycket forskning kring partierna. Vi har funnit en C-uppsats i Kvinnovetenskapligt forum från Umeå Universitet av Ida Borg och en B-uppsats i Media och Kommunikationsvetenskap från JMG av Sandra Byström och Malin Dellgran, där medias rapportering av Feministiskt initiativ undersökts. Då vi utformade våra variabler och kodscheman använde vi oss mycket av dessa två uppsatser samt B-uppsatsen *Framställd men inte jämställd? – en fallstudie av DN och Aftonbladets framställning av kvinnliga och manliga politiker* från JMG av Annika Andersson och Karin Pålsson.

Ida Borg har i sin C-uppsats *Feministiskt initiativ – en granskning av mediebilderna av Sveriges första Feministiska parti 2005*, analyserat artiklar från de tre tidningarna Dagens Nyheter, *Aftonbladet* och Västerbottens-Kuriren. Med hjälp av en innehållsanalys har hon tittat på hur tidningarna skildrat Feministiskt initiativs politik samt partiets representanter. Längre fram i uppsatsen undersöker även Borg hur media mottog Miljöpartiet vid partibildningen och jämför därefter mediebilderna kring de båda partierna. Huvudresultatet i uppsatsen är att eftersom Feministiskt initiativ representerar kön som politisk dimension och särorganiserar sig, utmanar de den etablerade politiska ordningen, vilket är anledningen till mediernas negativa rapportering av partiet. Borg menar även

att både Miljöpartiet och Feministiskt initiativ emellanåt fått orättvis kritik från media då de var nya som parti. Detta kan på längre sikt påverka antalet partianhängare och röster partierna får vid riksdagsval.

I B-uppsatsen *Bortfintade från (Fi)nrummet? – en undersökning av nyhetsrapporteringen kring Feministiskt initiativ*, granskade Sandra Byström och Malin Dellgran hur tidningarna *Aftonbladet*, *Dagens Nyheter*, *Expressen*, *Göteborgs-Posten* och *Svenska Dagbladet* skrivit om partiet. De avgränsade sig till perioden 4 april 2005 och den 14 oktober 2005. Byströms och Dellgrans slutsatser var att den största delen av nyhetsartiklarna var av negativ karaktär och nästan alltid personifierade. I hälften av personbeskrivningarna av partimedlemmarna förekom stereotyper, som överlag var maskulina. De vanligaste ämnena handlar om organisationen Fi respektive det som berör enskilda personer. I kontrast till detta får de politiska sakfrågorna relativt lite utrymme.

Vi har även använt oss av B-uppsatsen *Framställd men inte jämställd? – en fallstudie av DN och Aftonbladets framställning av kvinnliga och manliga politiker* av Annika Andersson och Karin Pålsson i *Media och Kommunikationsvetenskap* från JMG. De undersöker om kvinnliga respektive manliga politiker tilldelas olika roller och om dessa värderas olika beroende på kön. Med hjälp av en kvantitativ innehållsanalys, kompletterad med en kvalitativ, kommer Andersson och Pålsson fram till att politiker, oavsett kön, får till största del uttala sig om frågor inom sitt politiska sakområde. De upptäcker skillnaden att i *Dagens Nyheter* framställs kvinnor mer inom de hårda områdena, medan männen dominerar mer i de mjuka. I *Aftonbladet* är det dock mer jämnt fördelat. Både manliga och kvinnliga politiker skildras mer i den offentliga sfären, än i den privata. *Aftonbladet* lägger dock lite mer tonvikt på det privata jämfört med *Dagens Nyheter*. I de valda artiklarna fanns inte några stereotypifieringar och politikerna värderades till största del neutralt. I *Aftonbladet* skrevs det mer om kvinnliga politiker än manliga, medan det var tvärtom i *Dagens Nyheter*.

5. Material och metod

I detta avsnitt motiverar vi vårt val av material, avgränsningar och analysmetoder. För att få svar på våra frågor om det finns några skillnader och/eller likheter i rapporteringen av Junilistan och Feministiskt initiativ består

vår undersökning av två delar. En större, kvantitativ del där vi tittar på de två tidningarna *Svenska Dagbladet* och *Aftonbladet* och deras rapportering. Och en mindre kvalitativ innehållsanalys då vi går in på djupet i ett antal artiklar. I detta avsnitt presenterar vi även en allmän presentation av de två tidningarna *Svenska Dagbladet* och *Aftonbladet* som vi valt till denna undersökning. Vi avslutar kapitlet med att redogöra för vårt val av variabler och en diskussion kring reliabilitet.

5.1 Val av material och dess avgränsningar

För att undersökningen inte ska bli för stor valde vi att endast titta på hur *Aftonbladet* samt *Svenska Dagbladet* rapporterat kring de båda partierna. Enligt Hadenius och Weibull tillhör *Aftonbladet* kvällspressen och *Svenska Dagbladet* morgonpressen. Därför valde vi en tidning från varje kategori för att få en större bredd på vår undersökning. När vi valde tidningarna utgick vi även från Feministiskt initiativ och Junilistans politiska ståndpunkter och möjliga väljarkretsar. Både Feministiskt initiativ och Junilistans partiledning hävdar att de varken är till höger eller vänster på den politiska skalan, trots att en klar majoritet av styrelsemedlemmarna i respektive parti har en tidigare bakgrund antingen till höger eller vänster. Med tanke på detta tror vi att Fi framförallt tilltalar väljare som tidigare röstat på vänsterpartiet, miljöpartiet eller socialdemokraterna. Junilistan tror vi följer samma mönster och lockar därför framförallt väljare från det borgerliga blocket samt socialdemokraterna. *Svenska Dagbladet* är oberoende moderat och tidningens läsarkrets tror vi framförallt är människor med akademisk bakgrund som har höga positioner i olika företag och personer som röstar på de borgerliga partierna. Vi valde *Svenska Dagbladet* eftersom vi tyckte att det skulle vara intressant att se om tidningens rapportering kring de två partierna har skiljt sig åt. Vi har valt *Aftonbladet*, som är oberoende socialdemokratisk, eftersom den politiskt skiljer sig från *Svenska Dagbladet*. Vi ville se om tidningen möjligtvis skriver annorlunda, alternativt snällare om Fi jämfört med Junilistan. Gudrun Schyman är en av de mest framträdande i Fi och har länge skapat rubriker, framförallt i kvällstidningar. Har Fi fått mer utrymme i *Aftonbladet* än Junilistan och hur har mediebilderna av Fi sett ut?

I vår undersökning är det viktigt att poängtera att tidningarna skiljer sig åt på många punkter. *Svenska Dagbladet* är en stark morgontidning, medan *Aftonbladet* är en kvällstidning som generellt sett har en betydligt lägre status ur trovärdighetssynpunkt (Hadenius & Weibull 2003:64), och som också har en delvis annan typ av publik. Vi tror att *Svenska Dagbladet* har en mer högtbildad publik och läsare som röstar på det borgerliga blocket. *Aftonbladet* däremot tror vi har fler läsare som röstar på socialdemokraterna, vänsterpartiet eller miljöpartiet och även fler läsare som inte har akademisk bakgrund.

Även om partierna är relativt nybildade har det publicerats mycket material om dem i olika tidningar. Vi har därför utgått från tre viktiga skeenden för Feministiskt initiativ och Junilistan, för att få en bra bild över hur rapporteringen kring partierna sett ut. Vi har granskat artiklar i *Svenska Dagbladet* och *Aftonbladet* från och med händelsens datum och en vecka framåt. De händelser som vi anser är viktigast för de båda partierna är lanseringen av respektive parti, konflikter inom partierna samt då partierna valde att ställa upp i riksdagsvalet 2006.

Eftersom Junilistan ställde upp i EU-valet 2004 har vi även valt att titta på denna vecka eftersom partiet fick mycket publicitet under denna tid. Vi ansåg att detta var en bra möjlighet att se tidningarnas förhållningssätt till partiet. Vi kommer inte att redovisa veckan kring EU-valet tillsammans med övriga tre veckor. Istället väljer vi att redovisa denna vecka separat i resultatavsnittet.

5.1.1 Svenska Dagbladet

Morgontidning som grundades 1884 och har beteckningen oberoende moderat, vilket innebär en blandning av liberalkonservativa idéer i marknadsekonomisk riktning. Tidningens politiska hållning avspeglas endast på ledarsidan. Den norska mediekoncernen Schibsted blev 1998 majoritetsägare i *Svenska Dagbladet* och äger 99 procent av företaget. *Svenska Dagbladets* totala upplaga var i april 2006 195 300 exemplar i hela landet och i Stockholm 129 500 exemplar (www.svd.se).

5.1.2 Aftonbladet

Kvällstidning med beteckningen oberoende socialdemokratisk, vilket återspeglas på ledarsidan och i viss mån på kultursidorna. Tidningen ägs av norska Schibsted och LO.

Tidningen har en upplaga på 444 100 och är Sveriges största dagstidning (www.aftonbladet.se, www.tu.se).

5.2 Kvantitativ innehållsanalys

Det tidigare angivna syftet med uppsatsen är att granska nyhetsrapporteringen kring Junilistan och Feministiskt initiativ för att se eventuella skillnader och likheter. Först valde vi att granska materialet utifrån en kvantitativ metod för att räkna förekomster av fenomen som kan peka på vissa mönster i vårt material. Fördelen med en kvantitativ innehållsanalys är att den ger en överblick av ett stort material och möjliggör en vidare kvalitativ analys.

Inom samhällsvetenskapen har det riktats viss kritik mot den kvantitativa innehållsanalysen eftersom metoden endast belyser det manifesta hos en medietext (Østbye et al 2002:64; van Zoonen 1994:69). Det som läses mellan raderna, det latent innehåll, synliggörs därmed inte (Østbye et al 2002:156). Vi vill därför komplettera vår kvantitativa innehållsanalys med en kvalitativ för att på så sätt synliggöra både det manifesta och det latent.

5.3 Kvalitativ innehållsanalys

Vi har tänkt välja ut ett antal artiklar som vi anser är representativa för de respektive tidningarnas rapportering och göra en mer grundläggande och djupgående analys av dessa. I den kvalitativa delen kommer vi även att presentera ett fåtal artiklar som vi tycker sticker ut och utmärker sig från resten av materialet och som behöver analyseras djupare separat.

5.4 Variabler

Metodiskt har vi använt oss av ett kodschema med förutbestämda variabler för att kunna koda alla artiklar. För att få fram de variabler som ska hjälpa oss att få svar på våra frågeställningar och vårt syfte har vi tagit hjälp av tidigare forskning. I vårt val av variabler har vi utgått från våra frågeställningar, på vilket sätt skildrar *Svenska Dagbladet* och *Aftonbladet* Feministiskt initiativ och Junilistan på nyhets- och ledarsidorna? Hur beskrev *Aftonbladet* och *Svenska Dagbladet* partiernas nyckelhändelser och vilka tendenser kan urskiljas i de två tidningarna? Har tidningarna använt sig av stereotyper i sin rapportering av partimedlemmarna? Skildras politikerna i sin privata eller offentliga sfär? Har

tidningarna publicerat fler bilder om något av partierna? Hur såg rapporteringen ut kring Junilistan under EU-valet sommaren 2004? Vilka tendenser fanns på nyhets- och ledarsidor hos *Aftonbladet* och *Svenska Dagbladet* under denna period?

Nedan följer en beskrivning av de variabler som vi valt att använda oss av:

Huvudaktör: Vem får uttala sig i artikeln?

Tendens: Är artikeln positiv, negativ, neutral eller balanserad (både positiv och negativ). Vad som uppfattas som positivt eller negativt skiljer sig åt från person till person. Vi har i vår kodning bedömt artiklarna efter vad som är positivt, negativt, neutralt eller balanserat i förhållande till Fi respektive Junilistan. En artikel som har negativa inslag och i övrigt är neutral har vi placerat som negativ. En artikel som har positiva inslag och i övrigt är neutral har vi placerat som positiv. Medan en artikel som har både negativa och positiva inslag har vi placerat som balanserad. Då vi inte kunnat se någon tendens, artiklar av redovisande form, har vi placerat artikeln som neutral. Vi har inte gett något utrymme för tankar om att ”all publicitet är god publicitet”. I vår kvalitativa undersökning har vi gått in mer på djupet och där redovisar vi positiva och negativa artiklar som är representativa för undersökningen.

Sfär: Skildras politikerna i sin privata eller offentliga sfär? Med detta menar vi om politikerna uppträder eller skildras i egenskap av privatperson eller yrkesmänniska.

Stereotyper: Har tidningarna använt sig av stereotyper i sin beskrivning av politikerna och är dem i så fall feminina eller negativa. När vi utgått från att det finns maskulina eller feminina stereotyper i en artikel har vi tagit stöd i Fiskes språkliga dikotomier som vi tidigare redovisat i metod och material (sida 16). Om artiklarna tar upp eller nämner något om politikernas utseende, kläder eller egenskaper förekommer stereotyper.

Kodningen har utförts i enlighet med de givna ramarna för den kvantitativa innehållsanalysen. Vi började med att koda ett antal artiklar tillsammans för att på så sett stärka reliabiliteten. När vi kände oss säkra på de olika variablerna delade vi upp artiklarna och fortsatte att koda var för sig. Vi har resonerat kring resultatet av undersökningen tillsammans och gjort stickprov på varandras kodningar för att kontrollera att vi menar samma sak med de olika variablerna.

Vi fann det svårt att avgöra vem som var agerande huvudaktör då det ibland fanns flera huvudaktörer med i artikeln eller ingen alls. Dessa artiklar beslutade vi oss för att placera under variabeln övrigt. Tendenser var svårt att avgöra ibland. Ofta var artiklarna negativa med positiva inslag. Vi valde därför att konstruera variabeln balanserande (både positiv och negativ). På så sätt inkluderar vår undersökning även dessa artiklar.

5.5 Reliabilitet

Vissa av aspekterna som vi valt att granska är relativt enkla att mäta, exempelvis artikelns placering i tidningen. Andra bedömningar är emellertid svårare, som till exempel om artikeln ska uppfattas som positiv eller negativ. För att öka reliabiliteten har vi noggrant gått igenom vad vi författare menar med varje variabel, innan vi började undersöka tidningarna. Förutom variabelerna ”positiv” och ”negativ” har vi också haft kategorierna ”neutral” och ”balanserande” kring vilka tendenser som funnits i tidningarna. Detta har lett till att det blivit lättare för oss att placera varje artikel i en så passande kategori som möjligt, vilket stärkt reliabiliteten.

6. Resultat och analys

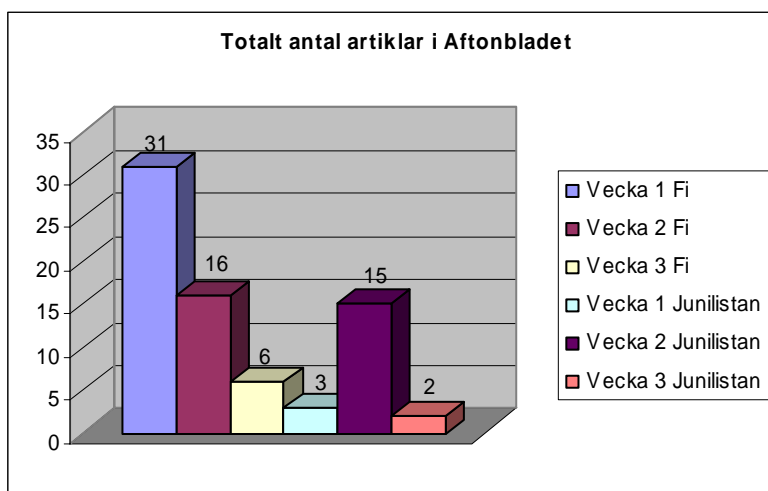
I vår undersökning vill vi få svar på hur *Aftonbladet* och *Svenska Dagbladet* skildrat de båda partierna. Vilka tendenser har funnits på nyhets- och ledarsidor? Vad och vem har uppmärksammats? I detta kapitel utgår vi från våra frågeställningar för att redovisa och klargöra det resultatet som vi funnit i den kvantitativa undersökningen. I slutet av kapitlet redovisar vi vår kvalitativa innehållsanalys, där vi presenterar ett antal artiklar som vi anser är representativa för de två tidningarnas rapportering av Feministiskt initiativ och Junilistan. Vi tar även upp ett fåtal artiklar som sticker ut från resten av materialet och som vi analyserar och diskuterar separat.

6.1 Uppmärksamhet och placering

Det första vi vill ge svar på är vilket parti som fått mest uppmärksamhet och publicitet i totalt antal artiklar räknat. I figur 1 nedan är alla tre veckor för respektive parti separat räknade för att det ska bli lätt att jämföra vecka ett för Fi med vecka ett för Junilistan. Vecka ett står som tidigare nämnt för lanseringen av respektive parti, vecka två för beslutet att ställa upp i

riksdagsvalet och slutligen vecka tre står för avhopp i respektive parti. Figur 1 visar tydligt att *Aftonbladet* publicerat flest artiklar om Feministiskt initiativ jämfört med Junilistan under alla tre veckor. Skillnaden är som störst under vecka ett då 28 stycken fler artiklar skrevs om Fi jämfört med Junilistan. Detta menar vi beror på att medieuppbådet såg helt annorlunda ut då Fi jämfört med Junilistan meddelade att de skulle bilda ett nytt parti.

Figur 1. Totalt antal artiklar för båda partierna i *Aftonbladet*

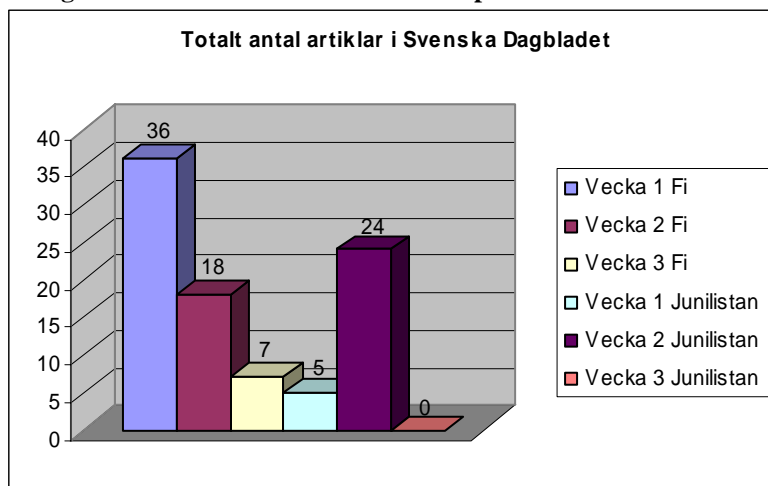

Ryktena om att Gudrun Schyman i spetsen skulle bilda ett feministparti hade florerat länge och Fi fick stor medial uppmärksamhet då de presenterade det nya partiet den 4 april 2005 på en presskonferens i Stockholm. Då förgrundsfigurerna Nils Lundgren och Lars Wohlin lanserade sitt parti Junilistan den 11 februari 2004, var det ett svalt intresse från medias sida. *Aftonbladet* skrev enbart tre artiklar om Junilistan under vecka ett och alla var negativa. De enda som var både positiva och negativa i sin dom var läsarna. I *Aftonbladets* snabbfråga på aftonbladet.se, om man kunde tänka sig att rösta på det nya EU-kritiska partiet svarade 47,9 procent nej och 45,6 procent ja (6,5 procent var tveksamma). Den enda vecka då det står mycket jämnt mellan de två partierna är vecka två, då Fi och Junilistan meddelar att de ska ställa upp i riksdagsvalet. Under denna vecka publiceras det endast en mer artikel om Fi. Det jämna antalet artiklar tror vi beror på att media nu under en längre tid hunnit bekanta sig med Junilistan och partiet har blivit mer känt, bland annat i och med valet till EU-parlamentet. Detta har höjt partiets nyhetsvärde och därmed ökat deras chanser att vara intressanta för media. För Feministiskt initiativ å andra sidan har det gått åt motsatt håll. Deras publicitet har stadigt minskat under de tre veckor som vi undersökt. Då partiet den 9 september

2005 meddelar att de ska ställa upp i riksdagsvalet har redan tunga namn som Ebba Witt Brattström hoppat av partiet, den 23 augusti 2005. Medieuppbådet var som intensivast vid lanseringen men efter det tappade både media och, eller kanske därmed även väljare intresse för partiet. Kanske var det nyhetens behag som det handlade om i Feministiskt initiativs fall.

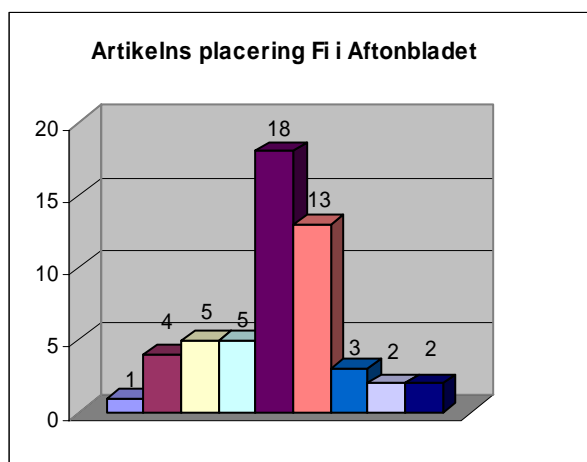
Figur 2. Totalt antal artiklar för båda partierna i SvD

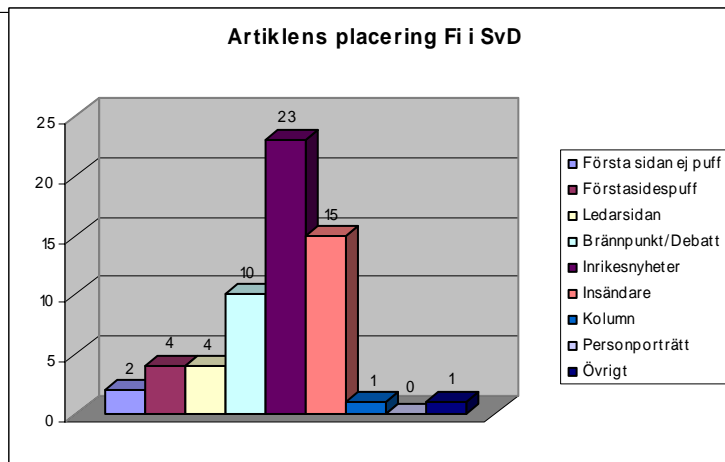
I figur 2 redovisas totalt antal artiklar för båda partierna i *Svenska Dagbladet*. Mönstret är mycket likt *Aftonbladet*. För Feministiskt initiativ minskar totalt antal artiklar efter varje vecka och Junilistan har en topp under vecka två. *Svenska Dagbladet* har dock publicerat fler artiklar än *Aftonbladet*. Totalt har *Svenska Dagbladet* 90 artiklar om de båda partierna, medan *Aftonbladet* kommer upp i 73 stycken. Om man jämför tidningarna kring respektive parti kommer vi fram till samma resultat. *Svenska Dagbladet* har skrivit 61 stycken artiklar om Fi och 29 stycken artiklar om Junilistan. Och *Aftonbladet* skrev 53 stycken artiklar om Fi och 20 om Junilistan. Avhoppet kring partierna följer dock inte riktigt samma mönster. Då Stefan de Vylder, Tom Heyman med flera hoppade av Junilistan runt den 24 november 2005 uppmärksammade *Aftonbladet* detta mer än *Svenska Dagbladet*. *Aftonbladet* skrev två artiklar under denna period, medan *Svenska Dagbladet* inte nämnde det överhuvudtaget. Tiina Rosenbergs avhopp från Fi skrev *Svenska Dagbladet* emellertid mer om. Kanske har detta något samband med tidningarnas ursprungliga politiska hållning (*Svenska Dagbladet* som moderat och *Aftonbladet* som socialdemokrat) och Feministiskt initiativ och Junilistans politiska åsikter.

För att få en rättvis bild över hur stort nyhetsvärde respektive tidningen gett Feministiskt initiativ och Junilistan undersökte vi även artiklarnas placeringar. I figur 3 och 4 nedan har vi redovisat hur artiklarna om Feministiskt initiativ placerats i *Aftonbladet* och *Svenska Dagbladet*.

Figur 3. Artikelns placering Fi i Aftonbladet

Figur 4. Artikelns placering Fi i SvD

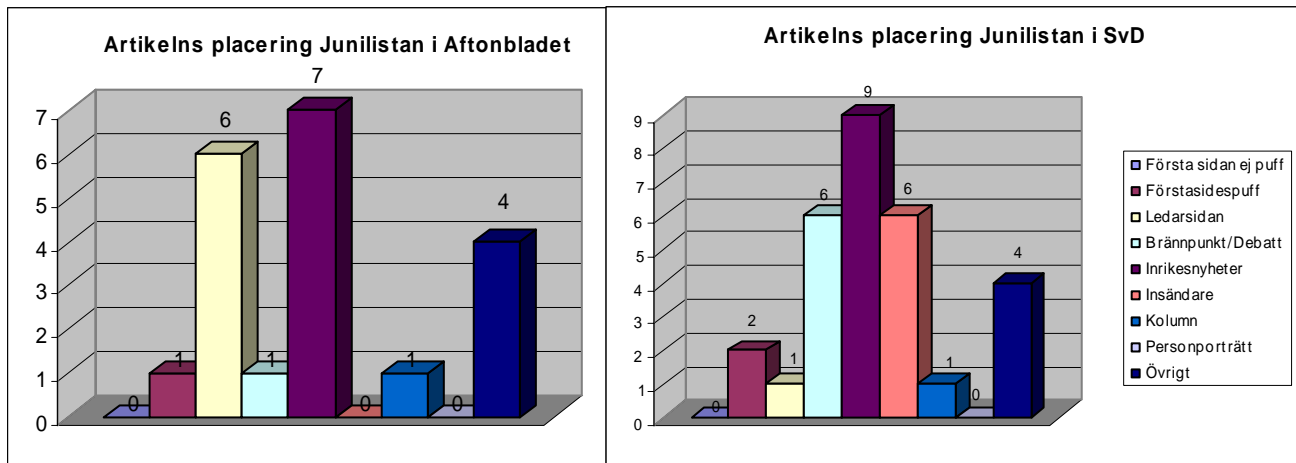

Då man jämför resultaten finner vi att det inte är några större skillnader mellan tidningarnas val. *Svenska Dagbladet* har ett antal fler artiklar om Feministiskt initiativ på inrikesnyheter och har publicerat två stycken fler insändare. Däremot har *Svenska Dagbladet* dubbelt så många artiklar på Brännpunkt (*Aftonbladets* motsvarighet är Debatt) än *Aftonbladet*. Personporträtten är emellertid fler i *Aftonbladet*. *Svenska Dagbladet* har valt att inte skriva ett enda personporträtt, medan *Aftonbladet* har publicerat två stycken, ett med Gudrun Schyman och ett med Tiina Rosenberg. Personporträttet med Gudrun Schyman tyckte vi var neutralt och porträttet med Tiina Rosenberg var balanserande.

För Junilistan skiljer sig det desto mer mellan tidningarna. På *Aftonbladets* ledarsida har vi funnit sex stycken artiklar om Junilistan och enbart en på ledarsidan i *Svenska Dagbladet*. På Brännpunkt i *Svenska Dagbladet* och Debatt i *Aftonbladet* är det dock ombytta roller. Det som är värt att nämna

Figur 5. Artikelns placering Junilistan i *Aftonbladet*

Figur 6. Artikelns placering Junilistan i *SvD*

är emellertid att merparten av materialet på Brännpunkt som rört Junilistan är debattinlägg från andra debattörer än tidningens egna. Tendenserna som finns på Brännpunkt i *Svenska Dagbladet* är blandade. Fyra är negativa och två neutrala.

Då man jämför antalet insändare mellan tidningarna finner vi ett liknande mönster som på Brännpunkt; *Svenska Dagbladet* har publicerat sex stycken insändare, medan *Aftonbladet* inte haft en enda. Fyra av dessa är positiva och två neutrala.

6.2 Tendenser

En av de viktigaste delarna i vår undersökning anser vi är vilka tendenser som kan urskiljas i respektive tidning gentemot Feministiskt initiativ och Junilistan. För att kategoriseringarna av artiklarna skulle bli så rättvisande som möjligt valde vi att ha flera alternativ än enbart positiv och negativ. Vi anser att materialet kan delas upp i två kategorier: nyhetsmaterial och åsiktsmaterial. Förstasida ej puff, förstasidespuff och inrikes anser vi är nyhetsmaterial och bör vara opartiskt och objektivt och därför hålla en neutral och balanserad ton. Ledare, Debatt/Brännpunkt och kolumn tillhör åsiktsmaterialet och på dessa sidor behöver inte tidningen vara lika opartisk och neutral.

Figur 7. Tendenserna för Fi i *Aftonbladet* totalt under veckorna 1-3

	Positiv	Negativ	Neutral	Balanserande
Förstasida ej puff	0	0	1	0
Förstasidespuff	0	3	1	0
Inrikes	0	8	8	2
Ledare	0	4	1	0
Debatt	2	2	0	1
Kolumnen	0	2	1	0
Totalt	2	19	12	3
Totalt antal artiklar	36			

Figur 8. Tendenserna för Fi i *SvD* totalt under veckorna 1-3

	Positiv	Negativ	Neutral	Balanserande
Förstasida ej puff	0	0	2	0
Förstasidespuff	0	1	3	1
Inrikes	1	7	9	7
Ledare	0	4	0	0
Brännpunkt	1	7	0	2
Kolumnen	1	0	1	0
Totalt	3	19	15	10
Totalt antal artiklar	47			

Då man går igenom vilka tendenser som funnits i tidningarnas rapportering i figur 7 och 8, kan man se att båda är relativt neutrala och balanserade till en början. På förstasidorna har *Aftonbladet* en neutral och *Svenska Dagbladet* två neutrala. På förstasidespuffarna tar dock *Aftonbladet* mer ställning. Under de perioder som vi undersökt har tidningen publicerat tre negativa och endast en neutral förstasidespuff. *Svenska Dagbladet* är fortfarande försiktig med att ta ställning och publicerar sammanlagt en negativ, tre neutrala och en förstasidespuff som både är positiv och negativ, under veckorna ett till tre. Vi anser att det är viktigt att granska vilka tendenser som kommer fram på förstasidan och puffarna eftersom de når så pass många läsare. Att *Aftonbladet* är negativ på majoriteten av förstasidespuffarna är därför av stor vikt. Eftersom förstasidespuffarna tillhör kategorin nyhetsmaterial tycker vi att de inte bör vara för vinklade och subjektiva.

Vid en jämförelse på inrikesnyheterna är det relativt lika mellan *Aftonbladet* och *Svenska Dagbladet*. *Aftonbladet* har åtta negativa och åtta neutrala och *Svenska Dagbladet* har sju negativa och nio neutrala artiklar om Feministiskt initiativ. Det enda som skiljer en aning mer är antalet balanserande artiklar. I *Svenska Dagbladet* har vi funnit sju stycken artiklar, medan det endast publicerats två

balanserade i *Aftonbladet*. *Svenska Dagbladet* har även skrivit en positiv artikel. Båda tidningarna har publicerat ett flertal neutrala och balanserade artiklar kring Feministsikt initiativ, vilket är bra eftersom vi anser att det bör finnas en balans på inrikesnyheter. Det optimala hade dock varit om tidningarna inte samtidigt publicerat så pass många negativa artiklar.

På *Svenska Dagbladets* hemsida står det att tidningens politiska hållning endast avspeglas på ledarsidan (www.svd.se). Då vi jämför tidningarna ser vi en intressant skillnad på just denna sida. Antalet artiklar är lika; fyra i *Svenska Dagbladet* och fyra stycken i *Aftonbladet*, men alla i *Svenska Dagbladet* är negativa och i *Aftonbladet* är tre balanserade och en neutral. I *Svenska Dagbladet* är dem kritiska mot såväl partiprogram som Fi:s ledning. Thomas Idegard skriver på *SvD:s* ledarsida:

Alla de kvinnor och män som inte är uttalade socialister, som inte tycker att skattesubventionerade lesbiska inseminationer är den givna förstaprioriteringen framför andra medicinska åtgärder och som inte ligger sömnlösa på nätterna för att forskarutbildningen i mikrobiologi förmedlar för lite queer- och genustänkande, har helt enkelt inget att hämta hos feministerna. Tack för att ni nu hjälper till att tydliggöra det, Gudrun Schyman med flera! (*SvD* 2005-04-07).

På Brännpunkt i *Svenska Dagbladet* publicerar tidningen, som tidigare nämnts, många debattinlägg från andra debattörer än tidningens egna. Även andra, som exempelvis politiker, får skriva debattinlägg på denna sida. På *Aftonbladets* Debatt är det också många debattinlägg från makthavare, tjänstemän och debattörer från andra tidningar. Den enda skillnaden är att en stor del av materialet som kretsat kring Feministiskt initiativ i *Aftonbladet* skrivits av Lotta Gröning, skribent på tidningen, medan det material som vi funnit om Feministiskt initiativ på Brännpunkt enbart skrivits av utomstående, som med andra ord inte arbetar på *Svenska Dagbladet*. På Debatt är två positiva, två negativa och en balanserad. På Brännpunkt är en positiv, sju negativa och två balanserade.

Det enda som vi anser är värt att nämna om kolumnerna är att *Aftonbladet* skrivit två negativa samtidigt som *Svenska Dagbladet* inte skrivit en enda negativ utan en positiv samt en neutral.

Aftonbladet och *Svenska Dagbladet* har ungefär publicerat lika många negativa och positiva artiklar om Feministiskt initiativ. Totalt har dock *Svenska Dagbladet* skrivit 12 fler artiklar. Detta innebär att *Aftonbladet*, räknat i andelar, publicerat flest negativa artiklar, men även flest positiva artiklar om partiet. *Svenska Dagbladet* har varit mer försiktig i sitt ställningstagande och skrivit fler neutrala och balanserade artiklar. På inrikesnyheter publicerade dock både *Svenska Dagbladet* och *Aftonbladet* många negativa artiklar, där vi anser att tidningarna bör hålla en mer balanserad ton.

Varken *Svenska Dagbladet* eller *Aftonbladet* har skrivit lika mycket om Junilistan som om Feministiskt initiativ. Men totalt sett har *Svenska Dagbladet*, precis som kring rapporteringen om Fi, skrivit fler artiklar om Junilistan än *Aftonbladet*. Ingen av tidningarna har någon förstasida om Junilistan. I *Aftonbladet* fanns en positiv förstasidespuff under den undersökta perioden. *Aftonbladet* publicerades dock tre negativa puffar om Fi, vilket bör påpekas. I *Svenska Dagbladet* fanns två stycken förstasidespuffar; en negativ och en neutral.

Figur 9. Tendenser för Junilistan i *Aftonbladet* totalt under veckorna 1-3

	Positiv	Negativ	Neutral	Balanserande
Förstasida ej puff	0	0	0	0
Förstasidespuff	1	0	0	0
Inrikes	0	2	4	1
Ledare	1	2	1	2
Debatt	0	0	1	0
Kolumnen	1	0	0	0
Totalt	3	4	6	3
Totalt antal artiklar	16			

Figur 10. Tendenser för Junilistan i SvD totalt under veckorna 1-3

	Positiv	Negativ	Neutral	Balanserande
Förstasida ej puff	0	0	0	0
Förstasidespuff	0	1	1	0
Inrikes	1	3	2	3
Ledare	0	0	0	1
Brännpunkt	0	4	2	0
Kolumnen	1	0	0	0
Totalt	2	8	5	4
Totalt antal artiklar	19			

De delar i tidningarna som Junilistan fått störst publicitet är på *Aftonbladets* ledarsidor och på *Svenska Dagbladets* Brännpunkt och i båda tidningarnas inrikesnyheter. På ledarsidorna i *Aftonbladet* har åsikterna varit mycket blandade kring partiet. Två negativa och två balanserande åsikter har kommit fram och en positiv och en neutral. Debattinläggen på Brännpunkt har enbart skrivits av utomstående och majoriteten av rösterna har varit negativa. Tendenserna i inrikesnyheterna har varit skiftande i båda tidningar. I *Svenska Dagbladet* har det framförallt varit negativa, neutrala och balanserande artiklar, men även en positiv. I *Aftonbladet* fanns ingen positiv artikel och tendenserna där har först och främst varit negativa samt neutrala. Även om *Aftonbladet* skrivit ett antal negativa artiklar om Junilistan på inrikesnyheter, är antalet neutrala artiklar något fler, vilket ändå är positivt. *Svenska Dagbladet* har fler negativa än neutrala artiklar. Antalet balanserande är dock lika många. I stora drag ser tendenserna på inrikesnyheterna om Junilistan och Feministiskt i initiativ mycket lika ut.

Då man räknar i andelar vilka tendenser respektive tidning haft i rapporteringen kring Junilistan är det ett mycket mer blandat resultat än kring rapporteringen om Fi. Räknat i andelar har *Aftonbladet* skrivit fler positiva och neutrala artiklar om Junilistan, medan *Svenska Dagbladet* har fler negativa och balanserande artiklar.

Sammanfattningsvis har *Svenska Dagbladet*, räknat i andelar, i princip skrivit lika många negativa artiklar om Junilistan som om Feministiskt initiativ. I *Aftonbladet* har dock Feministiskt initiativ fått fler negativa artiklar än Junilistan.

Figur 11. Totalt antal artiklar Feministiskt initiativ

	Positiv	Negativ	Neutral	Balanserande
Totalt i Aftonbladet	2	15	12	6
Totalt i SvD	3	19	15	10
Totalt	5	34	27	16
Totalt antal artiklar	82			

Figur 12. Totalt antal artiklar Junilistan

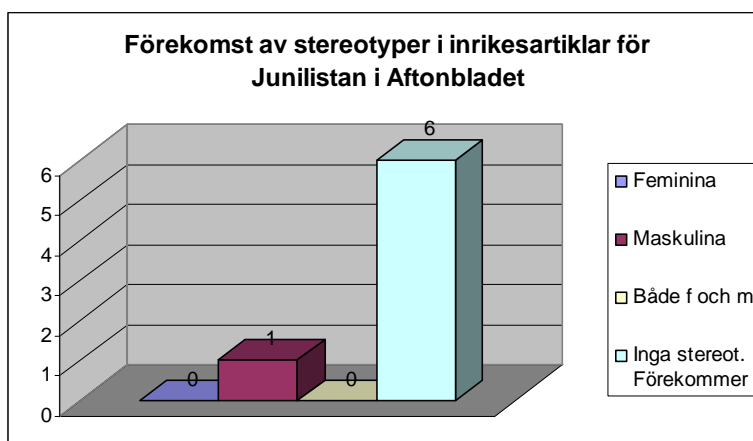
	Positiv	Negativ	Neutral	Balanserande
Totalt i Aftonbladet	3	4	6	3
Totalt i SvD	2	8	5	4
Totalt antal artiklar	5	12	11	7
Totalt antal artiklar	35			

Kring den positiva publiciteten har både *Aftonbladet* och *Svenska Dagbladet* varit mer positiva till Junilistan än till Feministsikt initiativ. I *Svenska Dagbladet* är skillnaden, i andelar räknat, inte lika stor som i *Aftonbladet*. Dessa skillnader är emellertid marginella, men ändå värda att nämna.

6.3 Förekomst av stereotyper

I vår undersökning ville vi även se vilka stereotyper som kan urskiljas i anslutning till aktörerna inom Fi och Junilistan.

Figur 13. Förekomst av stereotyper i inrikesartiklar för Junilistan i *Aftonbladet*

I diagrammet ovan ser vi att det endast förekommer stereotyper i en artikel av 17 totalt i *Aftonbladet*. Denna är maskulin.

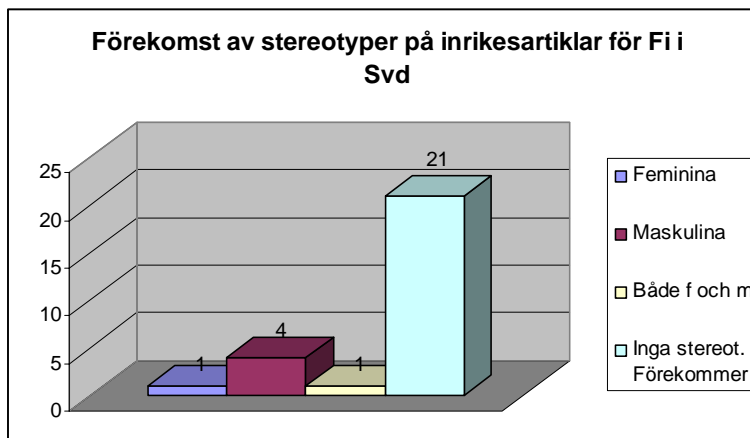

Figur 14. Förekomst av stereotyper i inrikesartiklar för Junilistan i SvD

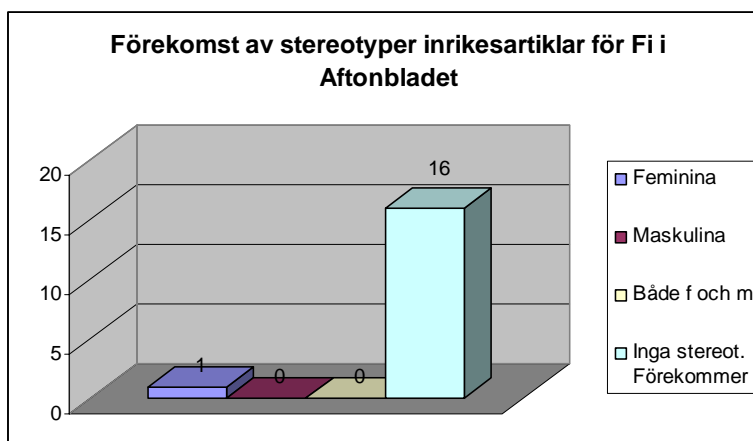
I *Svenska Dagbladet* förekommer det inte en enda stereotyp i de totalt 9 inrikesartiklarna.

Figur 15. Förekomst av stereotyper i inrikesartiklar för Fi i SvD

För Feministiskt initiativ ser det lite annorlunda ut än för Junilistan i *Svenska Dagbladet*. I 21 av de totalt 27 inrikesartiklarna förekommer inga stereotyper. Däremot förekommer det maskulina stereotyper i fyra av artiklarna, de flesta handlade då om Tiina Rosenberg. En artikel handlar om Gudrun Schyman och hon beskrivs som väldigt feminin. I en artikel förekommer både negativa och positiva stereotyper.

Figur 16. Förekomst av stereotyper i inrikesartiklar för Fi i *Aftonbladet*

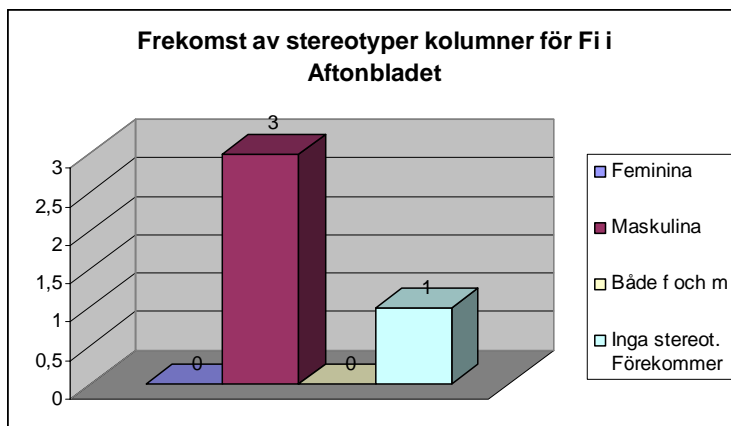

Det intressanta i figur 16 är att inga maskulina stereotyper förekommer i inrikesartiklarna för Fi i *Aftonbladet*. I en artikel förekommer feminina stereotyper, i övriga 16 förekommer inga stereotyper alls.

I *Svenska Dagbladet* tillskrivs de kvinnliga politikerna i Fi maskulina stereotyper, i fyra av totalt 27 artiklar. En användning av stereotypa beskrivningar kan aldrig vara positiv, då stereotyper alltid skapar kategorisering och konstruerar normer för hur kvinnor och män bör vara (Fiske, 1987:202 f; Hirdman, 1987:1966ff). I de fyra artiklarna där Fi tillskrivs maskulina stereotyper kontrasteras de mot normen för hur en ”riktig” kvinna bör vara, och därigenom utmanar de den rådande ideologin och hegemonin där dikotomin manligt – kvinnligt är rådande (Barker, 2000:244 ff). Att de kvinnliga politikerna i Fi beskrivs med maskulina stereotyper innebär därmed att de aldrig accepteras som betydelsefulla aktörer på den offentliga arenan. Så länge det finns en hierarki mellan könen kommer kvinnliga politiker att behandlas annorlunda än männen.

Vi kan även urskilja att de olika kvinnorna i Fi beskrivs olika. Tiina Rosenberg beskrivs mer maskulint än Sofia Karlsson.

Figur 17. Förekomst av stereotyper i kolumner för Fi i *Aftonbladet*

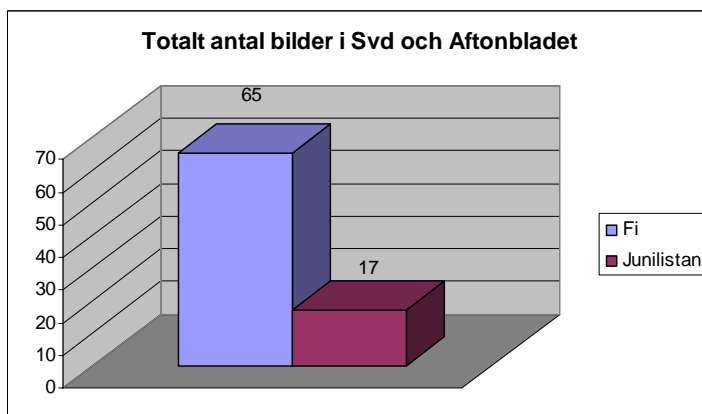
I kolumnerna där journalisterna får uttala sig mer fritt förekommer maskulina stereotyper i tre fall av fyra. Även i *Svenska Dagbladet* förekommer maskulina stereotyper i den enda publicerade kolumnen under undersökningsperioden.

6.4 Privata och offentliga sfären

Både Fi och Junilistan skildras nästan uteslutande i den offentliga sfären. De huvudaktörer som får komma mest till tals är Nils Lundgren och Lars Wohlin i Junilistan samt Gudrun Schyman och Tiina Rosenberg för Fi.

6.5 Bilder

Figur 18. Totalt antal bilder i *SvD* och *Aftonbladet*

I figur 18 ser vi att Feministiskt initiativ fått 65 stycken bilder publicerade i de båda tidningarna jämfört med Junilistan som endast fått 17 bilder publicerade. I *Svenska Dagbladet* publicerades totalt 25 stycken bilder på Feministiskt initiativ och för Junilistan sex, vilket är anmärkningsvärt. I *Aftonbladet* publicerades det

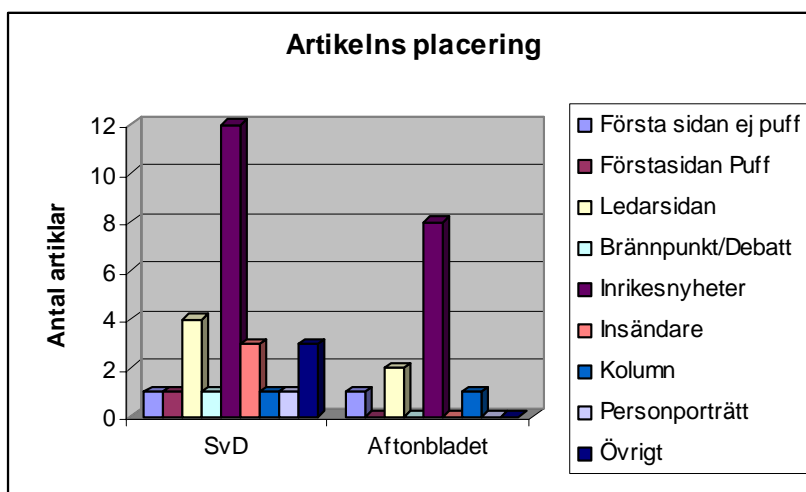
totalt 40 stycken bilder på Fi mot 11 stycken för Junilistan. Det publicerades totalt sett flest bilder på Fi under veckan då partiet bildades, 31 stycken. Veckan då Junilistan bildade parti publicerades endast fem stycken bilder. Faktumet att Fi fått större bildutrymme än Junilistan tror vi, som tidigare nämnt i syfte och frågeställningar, visar på att tidningarna ansett att Fi haft större nyhetsvärde och att bilder av partiet säljer.

6.6 Rapporteringen under EU-valet

Utöver de tre händelser vi ovan undersökt och redovisat resultat för, har vi även läst artiklar i *Svenska Dagbladet* och *Aftonbladet* för att undersöka hur rapporteringen kring Junilistan sett ut under valet till EU-parlamentet. Vi läste igenom de två tidningarna från den 13 juni 2004 och en vecka fram.

Svenska Dagbladet och *Aftonbladet* publicerade 27 respektive 12 artiklar om Junilistan under denna vecka. I figur 19 har vi redovisat vilken placering artiklarna fått i respektive tidning.

Figur 19. Artikelns placering i SvD och Aftonbladet för Junilistan

De största skillnaderna mellan tidningarna är att *Svenska Dagbladet* publicerat dubbelt så många ledare, fyra fler inrikesnyheter, tre insändare samt ett personporträtt om Nils Lundgren. *Svenska Dagbladet* har med andra ord ansett att Junilistan haft ett högre nyhetsvärde än *Aftonbladet*. Skribenterna på *Svenska Dagbladets* ledarsida har uppenbarligen även haft mer att säga om Junilistan än skribenterna på *Aftonbladet*.

För att få svar på vilka åsikter respektive tidningen haft gentemot Junilistan under denna period har vi även undersökt tendenserna i *Aftonbladet* och *Svenska Dagbladet*. Resultatet redovisas i figurerna 20 och 21 nedan. För att resultatet ska bli så överskådligt som möjligt redovisas även en sammanfattning av vad vi fått fram i figur 22.

Figur 20. Tendenser för Junilistan i *Aftonbladet* under EU-valet

	Positiv	Negativ	Neutral	Balanserande
Förstasida ej puff			1	
Förstasidespuff				
Ledare		1	1	
Debatt				
Inrikes	2	2	3	1
Kolumnen		1		
Totalt	2	4	5	1
Totalt antal artiklar	12			

Figur 21. Tendenser för Junilistan i *SvD* under EU-valet

	Positiv	Negativ	Neutral	Balanserande
Förstasida ej puff			1	
Förstasidespuff				
Ledare			2	2
Brännpunkt		1		
Inrikes	3		9	
Kolumnen		1		
Totalt	3	2	12	2
Totalt antal artiklar	19			

Svenska Dagbladet har skrivit fler positiva artiklar om man utgår från antal artiklar, men andelsmässigt har *Aftonbladet*, dock med små marginaler, publicerat flest positiva artiklar om Junilistan. I båda tidningarna finns de positiva artiklarna på inrikesnyheter. Mest negativ publicitet står *Aftonbladet* för. Det negativa ställningstagandet kommer fram i båda tidningarna i kolumner och debattinlägg. *Aftonbladet* publicerar även två negativa artiklar på inrikesnyheterna. De neutrala och balanserande tendenserna finner vi mer i *Svenska Dagbladet* än i *Aftonbladet*. Detta mönster har vi även sett tidigare under undersökningen.

Figur 22. Totalt antal artiklar Junilistan under EU-valet

	Positiv	Negativ	Neutral	Balanserande
Totalt i Aftonbladet	2	4	5	1
Totalt i SvD	3	2	12	2
Totalt	5	6	17	3
Totalt antal artiklar	31			

Vid en sammanslagning av de båda tidningarna blir resultatet att de flesta artiklarna om Junilistan under veckan kring EU-valet var neutrala. De positiva och negativa artiklarna var i princip lika många.

I de flesta artiklar som vi läste under denna period är själva partiet huvudaktör. Åtta stycken i *Svenska Dagbladet* och fyra stycken i *Aftonbladet*. Av partimedlemmarna är Nils Lundgren mest i centrum och är huvudaktör i sju stycken artiklar i *Svenska Dagbladet* och tre stycken i *Aftonbladet*. I artiklarna står det ofta om "Nils Lundgren och hans parti". *Svenska Dagbladet* publicerar även ett personporträtt av Nils Lundgren. Då varken Nils Lundgren eller partiet är huvudaktörer är det oftast en blandning av Lundgren och Lars Wohlin eller någon annan partimedlem.

Tidningarna har inte använt sig av många stereotyper i sin rapportering av partimedlemmarna. Endast i en kolumn signerad av Rolf Gustavsson fann vi en maskulin stereotypisk bild av Nils Lundgren och Lars Wohlin. Gustavsson skriver några rader om Junilistan och deras hycklerier om att EU kan bli en "superstat". Han avslutar med att det är dags att junilistan upptäcker att vardagsarbetet i EU-parlamentet handlar om en mängd mycket konkreta detaljer och inte fortsätter "bullra" om något högt väsen som en superstat. I kolumnen målar Gustavsson upp Wohlin och Lundgren som två konservativa gubbar som sitter hemma i Sverige och muttrar och "bullrar" om något som inte ens existerar (*SvD* 2004-06-20).

Som vi tidigare nämnde i teoridelen har offentliga sfären tidigare tillhört mannen och den privata kvinnan. I undersökningen har vi tittat närmare på om politikerna skildrats i sin privata eller offentliga sfär. Vi trodde utifrån denna teori att de kvinnliga politikerna skulle figurera mer i den privata sfären och de

manliga i den offentliga, vilket visade sig vara fel. Majoriteten av artiklarna skildrade både kvinnliga och manliga politiker i den offentliga sfären. Nio respektive sex artiklar i *Svenska Dagbladet* och *Aftonbladet* var offentliga och tre artiklar i respektive tidning skildrade politikerna i den privata sfären. Personporträttet om Nils Lundgren är det tydligaste exemplet på då en politiker framställs i det privata i *Svenska Dagbladet*. Privatpersonen Nils Lundgren kommer mycket tydligt fram i denna artikel. Reportern Anneli Rogeman berättar om Nils Lundgrens uppväxt och barndom (*SvD* 2004-06-19). *Aftonbladet* presenterar Junilistans EU-parlamentariker Hélène Goudin vid två gånger under denna vecka. Båda gångerna skildrar tidningen Goudin i hennes privata sfär och berättar att bor i en villa strax utanför Piteå, arbetar som lågstadielärare, har en studerande make och tre tonårssöner (*Aftonbladet* 2004-06-14 & 2004-06-15). En artikel i *Aftonbladet* om Nils Lundgren är också privat. Artikeln handlar om Lundgrens ”fastighetskarusell” och att han sålt och köpt sin villa ett flertal gånger till sig själv (*Aftonbladet* 2004-06-15).

6.7 Sammanfattning av resultatet

Totalt sett har *Aftonbladet* publicerat 53 stycken artiklar om Fi och 20 stycken om Junilistan. *Svenska Dagbladet* har publicerat fler artiklar än *Aftonbladet* om båda partierna; 61 stycken om Fi samt 29 stycken om Junilistan. Under veckan kring EU-valet ser vi samma mönster. *Svenska Dagbladet* publicerade 27 stycken artiklar om Junilistan och *Aftonbladet* 12 stycken.

Ledarna i *Svenska Dagbladet* var uteslutande negativa mot Fi medan de i *Aftonbladet* var övervägande balanserade. *Svenska Dagbladet* var däremot inte lika hård mot Junilistan på ledarsidorna. Tidningen publicerade endast en balanserad ledare. I *Aftonbladet* var skillnaden i tendenser inte lika stor, tidningen publicerade totalt sex stycken ledare som var utsprida över alla de fyra kategorierna (positiv, negativ, neutral och balanserad). I andelar räknat, har *Svenska Dagbladet* i princip skrivit lika många negativa artiklar om Junilistan som om Feministiskt initiativ. I *Aftonbladet* har dock Feministiskt initiativ fått fler negativa artiklar än Junilistan. Kring den positiva publiciteten har både *Aftonbladet* och *Svenska Dagbladet* varit mer positiva till Junilistan än till Feministiskt initiativ.

Det fanns få maskulina och feminina stereotyper i *Aftonbladet* och *Svenska Dagbladet* om Fi och Junilistan och politikerna skildrades mest i den offentliga sfären.

Totalt sett publicerades det fler bilder i tidningarna av Fi jämfört med Junilistan (65 stycken av Fi och 17 stycken om Junilistan).

6.8 Kvalitativ innehållsanalys

I vår kvalitativa undersökning redovisar vi först de artiklar som vi anser är representativa för rapporteringen av Feministiskt initiativ och Junilistan i *Svenska Dagbladet* och *Aftonbladet*. Därefter kommer vi även att presentera och analysera ett fåtal artiklar som vi tycker sticker ut och utmärker sig från resten av materialet.

6.8.1 Representativa artiklar

När Feministiskt initiativ lanserades var *Aftonbladet* mer negativ i sin rapportering än *Svenska Dagbladet*. Lena Mellin skriver i en analys på inrikesnyheterna i *Aftonbladet* att Fi uppmärksammar ett flertal problem i samhället, men kommer inte med några lösningar. Hon menar vidare att partiet varken har en partiledare eller ett hållbart partiprogram och att Fi är beroende av Gudrun Schyman för att lyckas.

Svenska Dagbladet var däremot mer neutrala, sakliga och vägde positiva och negativa aspekter om partiets politik. Göran Eriksson är i en analys på inrikesnyheterna i *Svenska Dagbladet* positiv till den feministiska profilen men menar att partiets väljarskara riskerar att bli färre då partiet måste ta ställning i kontroversiella frågor som exempelvis hur föräldraförsäkringen ska fördelas, eller vilken relation Sverige bör ha till EU.

Under veckan när Fi har sitt första årsmöte och beslutar att ställa upp i riksdagsvalet 2006, skriver journalisten Anette Holmqvist i *Aftonbladet* att Fi vill riva upp äktenskapsbalken. Holmqvist poängterar att Fi vill avskaffa äktenskapet, trots att de flesta av partiets styrelsemedlemmar lever i en traditionell kärnfamilj. Rubriken, ingressen och bildtexten är negativ i denna artikel och feminina stereotyper förekommer:

De nya feministerna ska krossa äktenskapet som samlevnadsform.
Deras vapen – höga klackar och vassa argument (Aftonbladet
2005-09-10).

Brödtexten är dock mer saklig och neutral än resten av artikeln.

I *Svenska Dagbladet* lyfter dem också fram i rubriken att Fi vill avskaffa äktenskapet. Tendenserna i artikeln är sakliga men vi tycker ändå att journalisterna Göran Eriksson och Lova Olsson vinklar artikeln negativt. Huvudfokus läggs på att Fi vill avskaffa äktenskapet vilket senare visar sig inte riktigt stämma. Feministiskt initiativ anser att den nuvarande äktenskapsbalken är föråldrad och vill omforma och modernisera den.

Då flera viktiga nyckelpersoner lämnade Feministiskt initiativ var *Svenska Dagbladet* både positiva och negativa i sin rapportering. *Aftonbladet* visade inte heller någon tydlig ställning under samma vecka, men i kolumnen är Belinda Olsson negativ och jämför Tiina Rosenberg med Olinda Borggren, känd från dokusåpaserien Paradise Hotel. Belinda Olsson menar att Tiina Rosenberg börjar framstå som en Olinda så som hon gormar och skriker och kallar folk för heterosexuella borgarkärringar åt höger och vänster.

Svenska Dagbladet är uteslutande negativa i rapporteringen av Fi i sina ledare. Maria Abrahamsson skriver den 12 september 2005 att Fi var gruffiga och väldigt fientliga mot medier och män under partiets första årsmöte.

I Fi:s föreställningsvärld ska ingen hänsyn tas till män förrän absolut jämställdhet har uppnåtts mellan könen. Ungefär på samma sätt som människorna som i det kommunistiska samhället hade att underkasta sig proletarietets diktatur i väntan på den totala jämlikhetens Utopia. Så går retoriken från klasskampens glansdagar spöklikt igen i Fi:s argumentation (*SvD* 2005-09-12).

Då Junilistan bildas i februari 2004, är både *Svenska Dagbladet* och *Aftonbladet* negativa till det nylanserade partiet. I en politisk analys av Lena Mellin på inrikesnyheter i *Aftonbladet*, räknar hon upp fem anledningar till varför

Junilistan kommer att misslyckas: de saknar personligheter, pengar, ordning, koll och något unikt att komma med. Ledarskribenten Ingvar Persson i *Aftonbladet* är också djupt skeptisk till Junilistan och påpekar precis som Mellin att partiet saknar personligheter och är lika folkliga som Sandhamns segelklubb. I *Svenska Dagbladet* ser dock kritiken lite annorlunda ut. Anders Jonsson menar i sin analys på inrikesnyheter att det kan bli svårt för personerna bakom Junilistan att hålla sams.

En profilerad vänsterekonom som Stefan de Vylder ska nu samsas med en utpräglad kulturkonservativ som Carin Stenström och en extrem marknadsekonom som Lars Wohlin. Allt under ledning av Nils Lundgren, en liberal ekonom som annars säger sig rösta på socialdemokraterna (*SvD* 2004-02-12).

Anders Jonsson nämner både positiva och negativa saker med Junilistan i sin analys. Han menar att

Paradoxen är att Junilistan vill in i ett parlament som saknar reell beslutskraft i partiets hjärtefrågor men inte, så vitt känt, i den svenska riksdagen vars makt partiet bildats för att stärka (*SvD* 2004-02-12).

Jonsson hävdar dock att denna paradox inte nödvändigtvis behöver spela så stor roll, eftersom de svenska väljarna ändå aldrig varit särskilt insatta i EU-parlamentarikernas arbetsuppgifter

Senare i vår undersökningsperiod, under vecka 2, börjar även *Aftonbladet* diskutera det problematiska i Junilistans målsättning att vara ett tvärpolitiskt parti. Ledarskribenten Åsa Petersen menar att höger och vänster sitter djupt hos väljarna och tror därför att det kommer bli svårt för Junilistan att inte välja sida på den politiska höger- och vänsterskalan:

De kan prata om att arbeta tvärpolitiskt men efter valet ska en ny statsminister väljas. Då kommer elitisterna i Junilistan att stödja

högerkandidaten. Nils lundgren tror mer på Fredrik Reinfeldt än på Göran Persson, det märks lång väg (*Aftonbladet* 2005-10-06).

Åsa Petersen tror dock att många väljare som är trötta på dagens politik kan lockas av Junilistans tvärpolitiska idé.

Som vi tidigare nämnt var *Aftonbladet* och *Svenska Dagbladet* negativa till Junilistan under partiets lansering. Under den tredje veckan tar dock bland annat Ingvar Persson från *Aftonbladet* tillbaka all kritik om Junilistan. Denna förändring är representativ för hela tidningens rapportering. I ledaren den 7 oktober 2005 skriver Ingvar Persson att han inte trodde att en samling bankdirektörer skulle uppfattas som folkliga. Han har dock kommit fram till att partiet inte bör underskattas och att han därför nu kommer att ta partiet på allvar (*SvD* 2005-10-07). *Svenska Dagbladet* följer liknande mönster men tar till skillnad från *Aftonbladet* inte tillbaka tidigare kritik mot Junilistan. Göran Eriksson poängterar i en analys på inrikesnyheterna den 4 oktober 2005 att Junilistan kan komma att konkurrera om väljare från det borgerliga blocket, även om Junilistans politik ej är så genomtänkt (*SvD* 2005-10-04).

6.8.2 Artiklar som sticker ut

Vi anser att det är stor skillnad på artiklarna som sticker ut om respektive parti. De två artiklar vi funnit om Fi är väldigt kränkande och vi anser att dessa inte hör hemma i en politisk rapportering. Johanne Hildebrandts negativa kolumn då hon kallar Junilistan för en samling surgubbar som enbart gnäller, tycker vi inte kommer i närheten av de två artiklar vi funnit om Fi (*Aftonbladet* 2005-06-13).

Jan Huss har i sin spalt i *Aftonbladet* tecknat en förnedrande bild på Tiina Rosenberg (se bilaga 3). Bilden föreställer Tiina Rosenberg då hon ligger på rygg, spretandes med håriga ben och med en bok mellan sina ben. På nattduksbordet ligger en av Ku Klux Klans karaktäristiska vita huvor. Under bilden skriver Jan Huss:

Begär öppet köp om du tänker ge någon av dessa böcker i julklapp till Tiina Rosenberg. Och ta skydd (*Aftonbladet* 2005-10-17).

Han listar därefter upp ett antal böcker, exempelvis Ikeakatalogen och *Bland tomtar och troll* som han menar kan provocera Tiina Rosenberg. Jan Huss har även tagit upp en annan provocerande bild i sin spalt, den 19 september 2005 (se bilaga 4). Bilden föreställer en klippdocka med tillbehören hängbröst, vassa armbågar, håriga och illaluktande armhålur, fula skor, åderbråck, generande hårväxt och en järv i byxan. Till klippdockan kan också väljas ömma tår som tillhör, vilket visar att Jan Huss anser att Fi är överkänsliga. Maud Eduards menar att kvinnor som väljer att organisera sig utan män inte uppfattas som "riktiga" kvinnor. De överträder gränsen för hur en typisk och traditionell kvinna bör vara och karaktäriseras som konstig och avvikande, både till sätt och utseende. Dessa kvinnor förlöjligas och kallas ibland för "det tredje könet". (Eduards 2002:78) Detta anser vi stämmer mycket väl in på hur Jan Huss bemöter Fi. Tillbehören till klippdockan som exempelvis hängbröst och håriga och illaluktande armbågar visar tydligt att Jan Huss inte ser partimedlemmarna i Fi som "riktiga" kvinnor, utan som äckliga "icke-kvinnor". Det mest uppseendeväckande tillbehöret anser vi är Fi:s "idémossa" vilket Jan Huss illustrerar som en Ku Klux Klan huva. Kvinnor som samarbetar utanför partipolitiken utan män anklagas ofta för att vara odemokratiska. (Eduards 2002:75) Till klippdockan får man välja tre olika huvuden föreställande Tiina Rosenberg, Sofia Karlsson och Gudrun Schyman. Jan Huss kommenterar bilden med texten:

Livet som radikalfeminist är så mycket mer än dödshot och illojala kompisar. Här får du chansen att prova på och själv uppleva feminismens riktiga baksida (*Aftonbladet* 2005-09-19).

7. Slutsatser och diskussion

Medierna har en stor del i det offentliga politiska samtalet, eftersom de är den viktigaste källan till information och kunskap om politik och politiska frågor för många. Petersson och Carlberg menar att det är massmedia som har makten över den medierade bilden av verkligheten, vilket innebär att om medierna gestaltar en ofördelaktig bild av exempelvis ett politiskt parti kan detta leda till motgångar och färre väljare (1990: 201). Därför anser vi att det är intressant och viktigt att granska hur tidningarna rapporterat kring de två partierna Feministiskt initiativ och Junilistan.

I både *Svenska Dagbladet* och *Aftonbladet* har Feministiskt initiativ fått en enorm genomslagskraft. Det har publicerats dubbelt så många artiklar om Fi än om Junilistan. Trots att *Svenska Dagbladet*, i andelar räknat, har skrivit lika många negativa artiklar om Fi som om Junilistan, medan *Aftonbladet* skrivit fler negativa om Fi, är medielogiken mycket lik. Båda tidningarna anser att Fi har högre nyhetsvärde och kan fånga läsarnas intresse. Medierna har fått mycket kritik, bland annat från Fi att ha svartmålat partiet. Utifrån vårt material har dock båda de två nybildade partierna fått lika mycket negativ kritik. Att Fi just består av övervägande kvinnor har vi inte funnit lika starkt motstånd till som vi trodde, däremot har den politik de vill föra inte ansetts passa i den etablerade politiken. Det finns följaktligen starka politiska ideal för vad som får lyftas fram som politiska frågor. Maud Eduards menar att kvinnor som väljer att organisera sig utan män, anklagas för att vara manshatare och odemokratiska. Detta tycker vi framförallt stämmer i de två spalter av Jan Huss som vi presenterat i vår kvalitativa undersökning. Där framställs bland annat Tiina Rosenberg som aggressiv, äcklig och odemokratisk. Då man bortser från dessa två spalter tycker vi att partimedlemmarna i Fi även skildras som politiker som får komma till tals i det offentliga rummet.

Konstantin Economou och Per-Anders Forstorp menar att i dagens mediesituation har publiken fått en ökad inblick i fler och fler intima sfärer både hos politiker så väl som hos den vanlige medborgaren. I vår undersökning skildras både Fi och Junilistan mest i den offentliga sfären. Däremot stämmer Konstantin Economous och Per-Anders Forstorps teori då politikerna skildras i personporträtt, vilka handlar mer om politikernas privatliv än om deras liv i

offentligheten. Den offentliga arenan har traditionellt sett tillhört mannen och den privata tillhört kvinnan. Vårt material visar dock att kvinnliga politikerna inte skildras mer än de manliga politikerna i den privata sfären.

Vi ser en något högre grad av personifiering och att huvudaktören i artikeln skildras i den privata sfären i *Aftonbladet* jämfört med *Svenska Dagbladet*. Kanske beror detta på att *Aftonbladet* är en kvällstidning som ofta kritiserats för att driva en sensationsinriktad, hårt vinklad och vulgariserad journalistik (Hadenius & Weibull 2003:51, 64).

Fi har fått mycket mer bildutrymme i de båda tidningarna än Junilistan. Totalt sett publicerade tidningarna 65 stycken bilder på Fi och 17 stycken på Junilistan. Hadenius och Weibull menar att kvällspressen lever på stora uppseendeväckande rubriker och bilder (Hadenius & Weibull 2003: 51, 64). Det är tydligt att framförallt Aftonbladet väljer att publicera bilder på Fi, framför Junilistan. Bilder drar till sig uppmärksamhet och säljer. Eftersom Aftonbladet måste sälja lösnummer är det naturligt att tidningen publicerar fler bilder än Svenska Dagbladet. Det intressanta är att SvD publicerar 25 stycken bilder på Fi jämfört med sex stycken på Junilistan och att båda tidningarna väljer att publicera bilder på Fi framför Junilistan.

När medier beskriver verkligheten tar dem många gånger hjälp av stereotyper som ofta grundar sig på förutfattade meningar. Massmedier hjälper därmed till att skapa och dessutom vidmakthålla stereotypa uppfattningar om hur verkligheten ser ut (Hvitfelt 1989: 95). I vår undersökning hittade vi få stereotyper. De maskulina stereotyperna var uteslutande om Tiina Rosenberg, fräsande, gruffande och härskarteknik. De feminina stereotyperna som vi hittade var: vassa armbågar, höga klackar och känslor. Om Junilistan hittade vi endast tre stycken maskulina stereotyper. Det är tydligt att medierna använder stereotyper för att ”krydda” artiklarna. Hvitfelts teori att massmedierna hjälper till att skapa och vidmakthålla stereotypa uppfattningar om hur verkligheten ser ut märker vi av i vår undersökning. Att de kvinnliga politikerna i Fi beskrivs med maskulina och feminina stereotyper innebär även att de aldrig accepteras som betydelsefulla aktörer på den offentliga arenan. Så länge den manliga ”osynliga” normen finns kvar kommer kvinnor fortsätta att uppfattas som den andra och skiljas ut.

Litteratur och källförteckning

- Andersson, Annika & Pålsson, Karin (2003) *Framställd men inte jämställd? – en fallstudie av DN och Aftonbladets framställning av kvinnliga och manliga politiker*. B-uppsats, Institutionen för journalistik och masskommunikation, Göteborgs universitet
- Borg, Ida (2005) *Feministiskt initiativ – en granskning av mediebilderna av Sveriges första feministiska parti 2005*. Kvinnovetenskapligt forum, Umeå universitet.
- Byström, Sandra & Dellgren, Malin (2005) *Bortfintade från (Fi)nrummet – en undersökning av nyhetsrapporteringen kring Feministiskt initiativ*. B-uppsats, Institutionen för journalistik och masskommunikation, Göteborgs universitet
- Carlberg, Ingrid & Peterson, Olof (1990) *Makten över tanken*. Stockholm: Carlssons Bokförlag.
- Economou, Konstantin & Forstorp, Per-Anders (1999) ”Den medialiserade demokratin - ett slag om representation”, i red Erik Amnå *Politikens medialisering*. Stockholm: Demokratiutredningen
- Eduards, Maud (2002) *Förbjuden handling – Om kvinnors organisering och feministisk teori*. Kristianstad: Liber AB
- Fiske, John (1987) *Television Culture*. London: Routledge.
- Hadenius, Stig & Weibull, Lennart (2003) *Massmedier: Press radio och TV i förvandling*. 8:e uppl. Stockholm: Bonnier
- Hirdman, Anja (2004) *Tilltalande bilder: genus, sexualitet och publiksyn i Veckorevyn och Fib aktuellt*. Stockholm: Atlas
- Hirdman, Yvonne (1989) ”Makt och kön”, i red Olof Petersson, *I Maktbegreppet*. Stockholm: Carlsson Bokförlag.
- Hvitfelt, Håkan (1989) *Nyheter och verkligheten. Byggstenar till en teori*. Göteborg: GU/JHG-89/0001
- Kroon, Åsa (1999) ”Mediedebatter som samtal i offentligheten. Om budskap och betydelser i förändring”, i red Erik Amnå *Politikens medialisering*. Stockholm: Demokratiutredningen
- Nord, Lars & Strömbäck, Jesper (2004) *Medierna och demokratin*. Lund: Studentlitteratur.
- Ulmanen, Petra & Åström, Gertrud (nr12/2005) *Fi-fobin – en fara för demokratin*. Ordfront

- Van Zoonen, Liesbet (1994) *Feminist media studies*. London: Sage Publications
- Østbye, Helge et al (2002) *Metodebok for mediefag*. Bergen: Fagbokforlag

Internetkällor

Aftonbladets webbplats (2006-04-24 13:00) www.aftonbladet.se

Feministiskt initiativs webbplats (2006-04-22 16:00) www.feministiktinitiativ.se

Hagströmer och Qvibergs webbplats (2006-05-05 15:00)

(www.globalfond.se/html/hagstromer___qviberg.html)

Junilistan's hemsida webbplats (2006-04-21 11:30) www.junilistan.se

Mediearkivets webbplats (2006-03-10 10:30) www.medicarkivet.se

Ordfronts webbplats (2006-03-11 14:00) www.ordfront.se

Svenska Dagbladets webbplats (2006-04-24 13:30) www.svd.se

Artiklarna som ingår i undersökningen är publicerade i *Svenska Dagbladet* och *Aftonbladet* under totalt 7 veckor. Från den 12 februari 2004 till den 19 oktober 2005.

Bilaga – Kodbok

V1	Id-nummer
V2	Tidning
1	SvD
2	Aftonbladet
V3	Datum YYMMDD
V4	Kodare
1	Maria Moustakakis
2	Emelie Ring
3	Båda
V5	Kön
1	Kvinna
2	Man
3	Blandat
V6	Huvudaktör
1	Nils Lundgren
2	Journalist
3	Lars Wohlin
4	Gudrun Schyman
5	Tiina Rosenberg
6	Annan partimedlem
7	Annan utanför partiet man
8	Annan utanför partiet kvinna
9	Partiet
10	Övrigt: privatperson eller grupp i samhället eller företag
V7	Tendens
1	Positiv
2	Negativ
3	Neutral
4	Balanserande (både positiv och negativ)
V8	Sfär
1	Privat
2	Offentlig
3	Ej tillämpbar
V9	Stereotyper
1	Feminina
2	Maskulina
3	Både feminina och maskulina
4	Inga stereotyper förekommer
V10	Artikelns placering
1	Förstasida ej puff
2	Förstasidespuff
3	Ledare

- 4 Brännpunkt/Debatt
- 5 Inrikesnyheter
- 6 Insändare
- 7 Kolumn
- 8 Personporträtt
- 9 Övrigt (Fråga folk på stan, ex ”Vi 5”)

Bilaga – Kodschema

Identifikation

Id-nummer	Tidning	Datum	Kodare

Artikeln i sin helhet

Artikelns placering	Tendens

Kön	Huvudaktör	Sfär	Stereotyper